Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

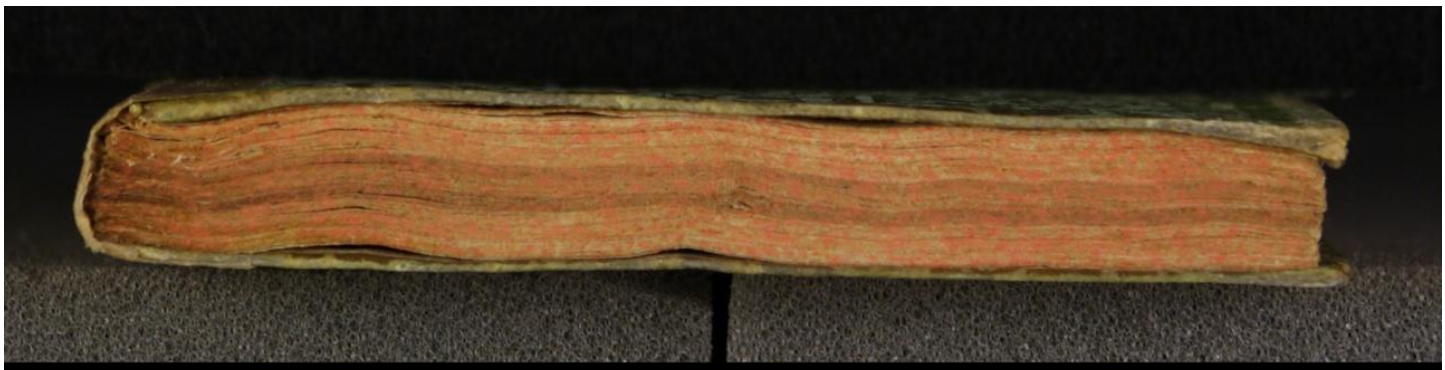

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

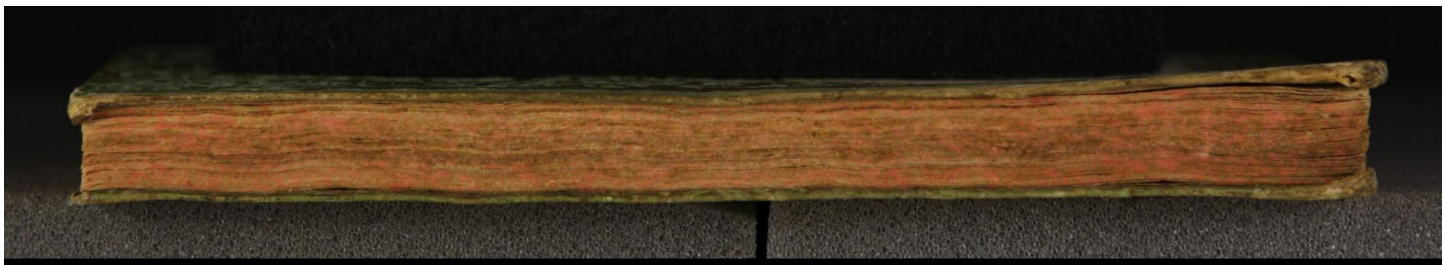

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Nº 2730.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

= 2 M 1664
M

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

IOANNIS LODOVICI VIVIS VALENTINI, AD VERAM SAPIENTIAM INTRODVCTIO.

Libellus doctus & elegans, in gratiam puerorum philocalῶn ab alijs eius opuſculis ſeparatus.

EIVSDEM

Satellitium animi, ſiue ſymbola, Principum inſtitutioni potiſſimùm deſtinata.

HAFNIÆ

1599.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

IOAN. LODOVICI VIVIS VALENTINI AD SAPIENTIAM introductio.

VEra ſapientia eſt, de rebus incorruptè iudicare, ut talem unaquanque exiſtimemus, qualis ipſa eſt, ne vilia ſectemur, tanquam precioſa: aut precioſa, tanquam vilia reiiciamus: ne vituperemus laudanda, néue laudemus vituperanda. 1

Hinc enim error omnis in hominum mentibus ac vitium oritur, nihilq; eſt in humana vita exitiabilius, quam deprauatio illa iudiciorum, cùm rebus non ſuum precium redditur. 2

Quocirca pernicioſæ ſunt vulgi opiniones, quę ſtultiſſimè de rebus judicant. 3

Magnus erroris magiſter, populus. 4

Nec aliud magis laborandum eſt, quàm ut ſapientiæ ſtudioſum à populari ſenſu abducamus, & vindicemus. 5

Primùm omnium ſuſpecta illi ſunt, quæcunq; multitudo magno conſenſu adprobat: niſi ad illorum normam reuocarit, qui ſingula virtute metiuntur. 6

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

7 Adſueſcat unuſquiſq; iam tum à puero veras habere de rebus opiniones, quæ ſimul cum ætate adoleſcant.

8 Et ea cupiat quæ recta ſint, fugiat quæ praua: ut adſuefactio hæc bene agere, vertat ei propè in naturam, ut non poſsit, niſi coactus & reluctans ad malè agendum pertrahi.

9 Eligenda eſt optima vitæ ratio: hanc conſuetudo iucundiſſimam reddet.

10 Tota reliqua vita ex hac puerili educatione pendet.

11 Ergo in curriculo ſapientiæ primus gradus eſt ille, veteribus celebratiſſimus, SEIPSVM NOSSE.

DIVISIO RERVM.

12 HOmo ex corpore conſtat & animo. Corpus habemus ex terra, & his elementis, quę cernimus ac tangimus, corporibus beſtiarum ſimile.

13 Animum diuinitus datum, angelis & Deo ſimilem, unde cenſetur homo, & qui ſolus meritò eſſet homo appellandus, ut maximis viris placuit.

14 In corpore ſunt forma, ſanitas, firmitas, integritas, robur, celeritas, delectatio: &

his

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

his contraria, deformitas, morbus, mutilatio, imbecillitas, tarditas, dolor, & alia corporis seu commoda, seu incommoda.

In animo eruditio, & virtus: & contraria, ruditas, vicium. 15

Extra hominem sunt, diuitiæ, potentia, nobilitas, honores, dignitas, gloria, gratia: & contraria his, paupertas, inopia, ignobilitas, utilitas, dedecus, obscuritas, odium. 16

RERVM NATVRÆ ac precia.

REgina & principes rerum omnium præstantissima est virtus: cui reliqua omnia si suo velint officio defungi, ancillari oportet. 17

Virtutem voco, pietatem in Deum & homines, cultum Dei & amorem in homines, voluntatemq; benefaciendi. 18

Reliqua si quis ad virtutem hanc referat, non mala videbuntur. 19

Nec qui primùm hæc nuncupauêre bona, sic de illis senserunt, ut nunc vulgus, quod veros illos ac naturales significatus corrupit: unde & rerum æstimationes mutatæ sunt. 20

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

21 Sic enim ſunt intelligenda hæc, quatenus cenſentur bona. Diuitiæ ſunt non gemmæ, aut metalla, non magnifica ædificia, vel ſupellex inſtructa: ſed non iſs carere, quæ ſunt ad tuendam vitam neceſſaria.

22 Gloria, bene audire de virtute.

23 Honor veneratio ob virtutem.

24 Dignitas, recta hominum opinio de magna virtute.

25 Potentia & regnum, habere multos, quibus probè ac rectè conſulas.

26 Nobilitas, excellentia actuum eſſe cognitum, vel à bonis prognatum, ſimilem parentum ſe præbere.

27 Generoſus eſt ad virtutem à natura optimè compoſitus.

28 Sanitas, talis habitudo corporis, ut valeat mens.

29 Species, lineamenta corporis, quę animum formoſum oſtendant.

30 Vires & robur, ut exercitiſs virtutis ſufficias, ne facilè defatigeris.

31 Voluptas, delectatio pura, ſolida, & diuturna, qualis capitur ex iſs ſolis, quæ ad animum pertinent.

32 Si quis hæc aliter, ut à populo videlicet

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

cet intelliguntur, discutiat ac expendat, reperiet inepta, vana, noxia esse.

Primùm, externa omnia vel ad cor- 33
pus referuntur, vel ad animum, ut diui-
tiæ ad tuendam vitam, honor ad iudici-
um virtutis.

Corpus ipsum nihil aliud est, quàm 34
tegumentum, vel mancipium animi, cui
& natura & ratio, & Deus ipse iubent
subiectum esse, ut brutum sentienti, mor-
tale immortali ac diuino.

Porrò in ipso animo eruditio in hoc para- 35
tur, ut cognitũ vicium faciliùs fugiamus,
cognitam virtutem faciliùs persequamur,
teneamusq; : alioqui superuacanea est.

Quid aliud est vita, quàm peregrinatio 36
quædam, tot undiq; casibus obiecta & pe-
tita? cui nulla hora non imminet finis,
qui potest leuissimis de causis accidere.

Quare stultissimum est, cupiditate tam 37
incertæ vitæ fœdum aliquid aut prauum
agere.

Et quemadmodum in via, sic in vita, 38
quò quis expeditior, & paucioribus sar-
cinis implicitus, hoc leuiùs & iucundiùs
iter facit.

Tum natura humani corporis ita con- 39

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

ſtitutum eſt, ut pauciſſimis egeat: ut ſi quis animadvertat, haud dubiè inſaniæ damnet eos, qui tam multa tam anxiè congerunt, quum ſit tam paucis opus.

40 Diuitiæ nanq; & poſſeſſiones, & veſtimenta in uſum tantum parantur: quem non adiuuant immenſæ opes, ſed opprimunt, ut navem ingentia onera.

41 Nec aurum, ſi non utare, à cœno differt: niſi quòd angit magis eius cuſtodia: & efficit, ut dum ubi uni ſtudes, ea negligas, quæ maximè ſunt homini curanda.

42 Eſt enim pecunia idolorum ſeruitus, cùm ei reliqua poſthabentur, nempè pietas & ſanctum.

43 Vt tranſeam, quod inſidiæ diuitijs tenduntur, quot & quam varijs caſibus pereunt, in quàm multa vicia detrudunt?

44 Culta veſtimenta quid aliud ſunt, quàm ſuperbiæ inſtrumenta?

45 Vtile indumentum excogitauit neceſſitas: precioſum, luxus: elegans, vanitas: ſuborta eſt in veſtitu contentio. hæc multa docuit ſuperuacanea & damnoſa, dum etiam homines exeo, quod infirmitatem noſtram arguit, honorem captant.

46 Ita diuitiarum pars maxima, ædificia, ſupel-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

ſupellex numeroſa & opulenta, gemmæ, aurum, argentum, ornamentorum omne genus, ſpectantium oculis & comparantur, & exponuntur, non poſſidentium uſibus.

Iam nobilitas quid eſt aliud, quam naſcendi ſors & opinio, à populi ſtulticia inducta? ut quæ ſepenumero latrocinijs quæritur. 47

Vera & ſolida nobilitas à virtute naſcitur: ſtultum quæ eſt, gloriari te parentem habuiſſe bonum, quum ſis ipſe malus, & turpitudine tua dedecori ſis pulchritudini generis. 48

Sed certè omnes ex eiſdem conſtamus elementis, & idem omnium pater Deus. 49

Ignobilitatem contemnere, hoc eſt, Deum naſcendi autorẽ tacitè reprehendere. 50

Potentia quid eſt aliud, quàm ſpecioſa moleſtia? in qua ſi quis ſciret, quæ ſolicitudines, quæ anxietates inſint, quantum malorum mare, nemo eſt tam ambitioſus, qui non eam fugeret, ut grauem miſeriam. 51

Quantum eſt odium, ſi regas malos? quantò maius, ſi malus ipſe? 52

Honor ſi ex virtute non oritur, prauus eſt: ſin ex virtute, hoc præſtat virtus, ut 53

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

is negligatur: aliter verò non erit virtus, si quid honoris facit gratia: sequi enim debet honor, non expeti.

54 Dignitates, quis potest sic appellare, cùm indignissimis quoq; hominibus contingant? nempe fraude, ambitione, præmijs, pessimis artibus quæsitæ.

55 Et gloria, est ne aliud, quàm (ut ille dixit) Aurium vana inflatio?

56 Ex qua ut honore & dignitate, nihil omnino ad eum pertingit, de quo sunt: & incertæ, vagæ, iniquæ, momentaneæ sunt, similes parentis suæ multitudinis: quę eodem die eundem hominem & commendat, atq; euehit summè, & vituperat ac deprimit extremè.

57 Quid dicam nasci ex his rebus, partim deridendis, partim stultis, partim sceleratis, sicut ludo pilæ, profusione patrimonij in comessationes scurras, mimos: bello potissimum, hoc est, impunito latrocinio, quò magis vulgi dementiam agnoscas?

58 Secedat in se unusquisq;, ac solus cogitet, inueniet, quàm parùm ad se attingat ex fama, rumoribus, veneratione, honore populi, de quibus gloriatur.

Quid

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Quid in ſomno, quid in ſolitudine in- 59
ter ſummum regem intereſt, & infimum
ſeruum?

Deniq; ſic unuſquiſq; ſentiat, nobilita- 60
tem, honores, potentiam, dignitates, ex
priſca hominum perſuaſione, quam Chri-
ſtus animis ſuorum ademit, nata & reli-
cta eſſe: & in Chriſtianos homines inui-
cta, tanquam lollium, quod hoſtis diabo-
lus aſperſit bonæ ſegeti Dei.

In corpore ipſo quid eſt forma? nem- 61
pe cuticula bene colorata: ſi intraria cer-
ni poſſent, quanta vel in corpore ſpecio-
ſiſſimo cerneretur fœditas?

Lineamenta & corporis decor quid 62
iuuant, ſi turpis ſit animus? & ſicut Græ-
cus ille dixit: In hoſpitio pulchro hoſpes
deformis.

Robur quorſum pertinet in homine, 63
cùm res maximę & homine dignę, non vi-
ribus neruorum gerantur, ſed ingenij?

Nec vires, quantumcunq; augeantur, 64
maiores erunt, quàm tauri & elephanti:
ratione illos, ingenio, virtute ſuperamus.

Tranſeo, quòd forma, vires, agilitas, 65
& cæteræ corporis dotes, ut floſculi cele-
riter marceſcunt, exiguis caſibus diffugi-
unt:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

unt: vel una febricula validiſſimum quandoq; hominem concutit, & ſummum decorem tollit.

66 Vt nihil accidat, certè neceſſe eſt illa omnia cum ætate flacceſcere, ac decidere.

67 Nemo ergo poteſt externa iure ſua dicere, quæ tam facilè ad alios tranſeunt: nec corpora, quæ tam citò auolant.

68 Quid? quòd hæc, quę multi admirantur, magnorum viciorum ſunt cauſæ: velut inſolentiæ, arrogantiæ, ſocordiæ, ferocitatis, liuoris, æmulationis, ſimultatum, rixarum, bellorum, cædis, ſtragis, cladis.

69 Delectatio corporis, ut corpus ipſum, vilis ac pecudina eſt, qua ſæpius, ac vehementius & diutius pecora, quàm homines, perfruuntur.

70 Ex hac quum morbi pleriq; ad corpus redundant, & ad rem familiarem permagna damna: tum ad animum certa pœnitentia, & hebetudo ingenij, quod delicijs corporis extenuatur, ac frangitur: deniq; odium virtutum omnium.

71 Nec apertè frui licet: nam ut dedecent generoſitatem noſtræ mentis: ita nemo tam perditus eſt, quin eas erubeſcat apud arbitros capere: pariunt enim ignominiam,

niam, idcirco tenebras & latebras quærunt.

Quid? quòd sint fugacissimæ, & momentaneæ, nec retineri ulla vi possunt, nec unquam veniunt puræ, cuiuscunq; amaritudinis expertes. 72

Ergo exclusis vulgi sensibus, maximum malum putato, non paupertatem, aut ignobilitatem, aut carcerem, aut nuditatem, ignominiam, deformitatem corporis, morbos, imbecillitatem: sed vicia, & his proxima, insciti am, stuporem, dementiam. 73

Magnum bonum credito horum contraria, virtutem, & quæ huic sunt finitima, peritiam, acumen ingenij, sanitatem mentis. 74

Reliqua vel externa, vel corporis, si habes, proderunt tibi ad virtutem relata, obérunt ad vicia. Si non habes, caue ne queras, vel cum nimio dispendio virtutis. 75

Prolixius quæstus est, pietas cum sufficientia. Fama, tametsi nihil agendum est, ut videaris, conseruanda tamen est integra, quòd interdum ea cura à multis nos turpibus cohibet, sed præcipuè in exemplum cæterorum. 76

Vnde præceptum illud sapientum & sancto- 77

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

sanctorum virorum: Nec malum faciendum, nec eius simile.

78 Quod si hoc assequi non possumus, conscientia debemus esse contenti: & quum tam deprauati erunt hominum sensus, ut quæ sunt optima, putent esse scelestissima: tunc laborandum erit, ut interna & externa soli Deo approbemus, idq; abundè nobis sufficiat.

79 Etiam mala, quæ dicuntur corporis, vel fortunæ, licebit in bonum vertere, si patienter feras: & tantò sis ad virtutem promptior, quò minùs tibi in illis succedit, ac proinde es expeditior.

80 Sæpenumero ex damnis corporis, vel externorum magnæ sunt accessiones virtutibus natæ.

DE CORPORE.

81 ET quoniam in hac nostra peregrinatione animum gestamus in corpore incluſum, maximasq; opes in vasis fictilibus: non omnino repudiandum nobis est, & contemnendum corpus.

82 Sic curandum tamen, ut se non dominum, non socium esse sentiat, sed mancipium: nec sibi pasci, aut viuere, sed alteri.

Quò

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Quò curatius est corpus, hoc animus 83
neglectior.

Quò mollius habetur corpus, hòc a- 84
criùs menti reluctatur: & ut equus deli-
catè pastus, lessorem excutit.

Grauis sarcina corporis animum eli- 85
dit, acumen ingenij sagina corporis aut
indulgentia retundit.

Cibi, somni, exercitationes tota cor- 86
poris curatio ad sanitatem referenda est,
non ad voluptatem: ut animo prompte
inseruiat, nec ferocia cultus insolescat,
neu virium inopia decidat.

Nihil est, quod æquè & vigorem men- 87
tis debilitet, & robur ac neruos corporis
infringat, ut voluptas: quippe vires om-
nes & corporis & mentis opere & labore
vegetantur, ocio & mollicie voluptatis
languescunt.

Mundicies corporis & victus citra de- 88
licias aut morositatem, ad valetudinem &
ingenium confert.

Ablues subinde manus & faciem fri- 89
gida, detergesq; mundo linteolo.

Repurgabis crebrò eas partes, quę sor- 90
dibus & recrementis ad extima corporis
meatus præbent.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

91 Hæ ſunt, caput, aures, oculi, nares, axillę, & pudenda.

92 Pedes mundi & calidi foueantur.

93 Arceatur frigus cùm ab alijs partibus, tum vel maximè à ceruice.

94 Ne ſtatim edas à quiete, nec ante prandium, niſi tenuiter.

95 Ientaculum enim ſedando ſtomacho, aut refocillando datur corpori, non ſatietati.

96 Ideo tres aut quatuor panis bucceæ ſufficiunt, ſine potione, aut certè exigua, atq; ea tenui. Salutare hoc non minus ingenio, quàm corpori.

97 In prandio & cœna adſuesce non veſci, niſi ex uno obſonij genere: eodem ſimpliciſſimo, & quantum per facultates licebit, ſaluberrimo, quamuis multa menſæ inferantur: & ſi tua ſit menſa, noli admittere.

98 Varietas ciborum homini peſtilens, peſtilentior condimentorum. N.

99 Munda & pura parſimonia, temperatis & caſtis animis congruens, conſeruatrix rei familiaris: & quę ſola efficit, ne multis indigere nobis videamur, nec ſuſcipiamus peſſima facinora quæſtus gratia, quò gulę morem geramus, irritatę vel luxu, vel lauticijs, vel delicatis nimium & exquiſitis cibis.

Tum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Tum præſtat, ut quæ adſunt, non mo- 100
dò nobis ſufficiant, ſed ex eis liceat egen-
tibus impartiri.

Oſtendit hoc dominus exemplo ſui, qui 101
poſt exaturatam multitudinem, reliquias
perire panum & piſcium non eſt paſſus.

Natura neceſſaria docuit, quæ ſunt 102
pauca, & parabilia. Stulticia ſuperflua
excogitauit, quę ſunt infinita & difficilia.

Naturæ ſi des neceſſaria, delectatur & 103
roboratur, tanquam propriis: ſin ſuper-
flua, debilitatur, & affligitur, tanquam
alienis.

Stulticiam neceſſaria non explent: ſu- 104
perflua quum obruant, non ſatiant.

Potus erit, vel naturalis ille uniuerſis 105
animantibus in commune à DEO para-
tus, pura & liquida aqua, vel tenuiſsima
ceruiſia, vel vinum bene dilutum.

Nihil eſt, quod iuuenum corporibus 106
magis officiat, quàm calidus cibus, aut
potus: incendit enim & urit eorum viſ-
cera, agitq; in libidinem & temeritatem
præcipites.

A cœna ne bibe: aut ſi id admonet ſi- 107
tis, ſume humidum aliquid & frigidiuſcu-
lum, aut perpuſillum tenuis potiunculę.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

108 Inter eam potionem & quietem interpone, cùm minimum, horæ dimidium.

109 Leuaturus animum, fac cogites, quàm exiguum tempus datum sit vitæ hominum: ex illo non oportere multum desci ad lusus, ad comessationes, ad puerilitates, ad ineptias.

110 Breue spacium esse vitæ nostræ, etiam si totum bonæ menti impenderetur.

111 Non esse nos à DEO creatos ad lusum, aut ad nugas: sed ad seria, ad moderationem, modestiam, temperantiam, religionem, omne genus virtutis & laudis. N.

112 Morbos corporis morbis animi ne curaueris.

113 Exercitationes corporis non erunt immodicæ, cæterum aptandæ rationi valetudinis: in quo sequenda erunt medicinæ consultorum consilia.

114 Sit tamen, ne quid habeant turpe, immodestum, obscœnum, flagicioſum: etiam in remissionibus & refectionibus animi adsit aliqua memoria virtutis.

115 Absit arrogantia, contentio, rixa, inuidia, cupiditas. Quî enim conuenit cruciare animum, dum delectare studes? non aliter

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

aliter quàm si fel infundas in id mel, quod cupis esse quàm dulcissimum.

Somnus sumendus est tanquam me- 116
dicina quædam curando corpori, tantummodo quantus sufficit: immodicus enim reddit corpora redundantia noxijs humoribus, segnia, pigra, lenta, & celeritatem mentis tardat.

Nec est existimandum vitæ id tem- 117
pus, quod somno impenditur: vita enim vigilia est. NB.

DE ANIMO.

IN animo duæ sunt partes: illa quæ in- 118
telligit, meminit, sapit, ratione, iudicio, ingenio utitur, ac valet: hæc pars superior appellatur, & proprio nomine, Mens, qua homines sumus, qua Deo similes, qua cæteris animantibus præstamus.

Ex altera ex coniunctione corporis 119
bruta, fera, atrox, bestiæ, quam hominis similior: in qua sunt motus illi, qui siue affectus, siue perturbationes nominantur, Græcè πάθη, arrogantia, inuidentia, maleuolentia, ira, metus, mœror, cupiditas, stulta gaudia. Pars inferior nominatur etiam Animus, qua nihil à beluis differimus.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

& quam longissime discedimus à DEO, extra morbum & perturbationem omnem posito.

120 Hic est naturæ ordo, ut sapientia regat omnia, pareant homini cætera, quæ videmus: in homine verò corpus animo, animus menti, mens Deo. Si quid hunc ordinem egreditur, peccat.

121 Ergo peccatum est, in homine perturbationes illas tumultuari, sæuire, ac trahere ad se ius & ditionem totius hominis, spreta & contempta mente: mentem etiam relicta DEI lege, animò & corpori seruire. NB

DE ERVDITIONE.

122 IDcirco menti indita est vis intelligendi, ut singula expendat, sciat, que quid factu bonum sit, quid secus: & vis volendi summa, ut imperio huius nihil sit in animo, quod non pareat, si illa contendat, nec de iure decedat suo.

123 Ingenium multis artibus, & humanis, & diuinis excolitur, & acuitur: instruiturq; magna & admirabili rerum noticia, quo exactiùs singulorum naturas & precia cognoscat: possitq; voluntatem docere,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

re, quid sequendum bonum, quid vitandum malum.

Igitur fugiendæ artes illæ, quæ cum virtute pugnant: quales sunt diuinatrices omnes, quæ à Græcis μαντεῖαι dicuntur: ut chiromantia, pyromantia, necromantia, hydromantia, etiam astrologia, in quibus est plurimum exitiabilis vanitatis, excogitatæ ab impostore nostro diabolo. 124

Tractantq́, & profitentur id, quod sibi uni Deus reseruauit, futurarum & abstrusarum peritiam. 125

Nec inquirendum in Dei maiestatem & arcana, à cogitatione nostra procul remota, à quibus Deus hominem arcuit. 126

Qui scrutatur maiestatem, opprimetur à gloria. 127

Et Paulus iubet nos non plus sapere, quàm oporteat: sed sapere ad moderationem. Hebræus quoq́ concionator inquit: Altiora te ne quæsieris, & fortiora te ne scrutatus fueris: sed quæ præcepit tibi Deus, illa cogita semper, & in pluribus operibus eius ne fueris curiosus. 128

Et arcana illa que vidit, negat licere homini eloqui. 129

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

130 Vitanda ars omnis à dæmone tradita, cum quibus velut DEI hostibus nullum debet nobis esse commercium.

131 Nec expedit vel philosophorum, vel hæreticorum opiniones, pietati nostræ contrarias cognoscere: ne quem scrupulum subtilis artifex diabolus in animos nostros iniiciat, qui nos nimium torqueat, etiam abducat in exitium.

132 Non attingendi autores spurci, ne quid sordium animo ex contagio adhæreat.

133 Corrumpunt bonos mores collocutiones malæ.

134 Reliqua eruditio munda est, & frugifera: referatur modò ad suum scopum, virtutem, hoc est recte agere.

135 Est diuina eruditio à Deo tradita, in qua sunt thesauri omnes scientiæ & sapientiæ reconditi: hæc est vera mentium lux, reliqua omnis ad hanc collata, densissimæ sunt tenebræ, & ut res hominum ludicra & puerilis.

136 Legitur tamen vel in hoc, quo tanquam ex comparatione fulgentior adpareat nostra lux.

137 Tum ut testimoniis hominum aduersus eos utamur, qui diuinis parùm adquiescunt,

escunt, ut vicioſi oculi auerſantes ſolis ſplendorem.

Ad nos quoq; cõmonefaciendos, quum in multis gentilium tanta præſtantia fuerit virtutis, quantum eſſe conuenit in homine Chriſtiano, diſcipulo magiſtri Dei, cui ex luce pietatis, quam profitetur, magna eſt impoſita neceſsitas bene viuendi. 138

Suppeditant quoq; facundiam & uſum, ac prudentiam vitæ communis, quîs nonnihil interdum indigemus. 139

Tribus velut inſtrumentis fabricamur eruditionem, ingenio, memoria cura. 140

Ingenium exercitatione acuitur. 141

Memoria excolendo augetur. 142

Vtrunque eneruant deliciæ, bona valetudo confirmat, ocia & diuturnæ remiſſiones profligant, excitamenta ad manum & in promptu ponunt. 143

Siue legis ipſe quid, ſiue audis, attentus id fac: nec vagetur mens tua: ſed coge illam ibi eſſe, & agere quod adeſt, non alia. 144

Si incipit digredi, paruo murmure eam reuoca, cogitationes omnes à ſtudijs alienas, in aliud tempus differ. 145

Scito te operam & tempus perdere, ſi quæ legis, vel audis, non attendas. 146

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

147 Quæ ignoras, ne pudeat quærere. Ne erubesce à quouis doceri, quod maximi viri non erubuerunt: erubesce potiùs ignorare, aut nolle discere.

148 Quæ ignota tibi sunt, ne iactes te scire: sciscitare potiùs ab ijs, quos scire credis.

149 Si videri vis doctus, da operam ut sis: nulla est compendiosior via. quemadmodum non alia ratione facilius consequeris ut existimeris bonus, quam si sis talis.

150 Deniq; quicquid videri cupis, fac ut sis: aliter frustrà cupis.

151 Falsa tempus infirmat, vera corroborat.

152 Nulla simulatio diuturna.

153 Magistrum semper sequere, noli præcurrere, & illi crede: ne repugna.

154 Ama illum, & parentis loco habe: puta que verissima & certissima esse, quæcunq; dicit.

155 Attende, ne quod semel errasti, emendatus iterum aut tertiò, ne idem pecces: labora, ut proficiat emendatio.

156 Illorum decet te præcipuè meminisse, in quibus falsus es, ne te rursum decipiant.

157 Cuiusuis hominis est errare: nullius, nisi insipientis, perseuerare in errore.

Scito

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Scito nullum esse sensum, per quem 158
promptiùs docemur, quàm auditum.

Et nihil faciliùs, quàm audire multa, 159
& nihil utiliùs.

Nec malis leuia, aut inepta, aut ridicu- 160
la audire, quàm seria, grauia, prudentia.

Pari labore utraq; discuntur, cùm sit 161
adeò commodum dispar.

Ne labores quàm multa respondeas, 162
sed quam aptè, & in tempore.

Prandio tuo & cœnæ illos adhibe, qui 163
te possint instituere, quiq; suaui ac docta
collocutione pariter & exhilarent te, &
peritiorem reddant.

Scurras, parasitos, imperitè loquaces, 164
aut spurcè, moriones, nugatores, bibaces,
& id genus hominum, aptum ad risum
mouendum vel verbis, vel factis, nec ho-
noræ mensæ tuæ digneris: nec illi te dæm
reficeris, oblectent: potiùs iucunda ali-
qua & ingeniosa confabulatio.

Non os modò à turpibus cohibe, sed 165
etiam aures, tanquam fenestras animi:
memor dicti veteris, quod citat Apostо-
lus: Corrumpunt mores probos confa-
bulationes malæ.

Siue ad mensam, siue alio quouis 166

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

loco diligenter; quid quisque dicat ausculta.

167 Ex sapientibus disces, quò fias melior.

168 Ex stultis, quò fias cautior.

169 Quæ sapientes probarint, sequeris.

170 Quæ stulti laudarint, vitabis.

171 Si quid videris à cordatis recipi tanquam vel argutè, vel grauiter, vel sapienter, vel doctè, vel ingeniosè, vel urbanè dictum, retinebis, ut & ipse in occasione utaris.

172 Habebis librum chartaceum, in quo adnotabis si quid legeris, vel audieris dictum festiuè, aut eleganter, aut prudenter: vel vocabulum aliquod exquisitum, rarum, utile sermoni quotidiano, ut quum usus poscat, habeas paratum.

173 Adnitere ne sola verba intelligas, sed præcipuè sensa.

174 Quæ legeris vel audieris, fac alijs narres, tum tuis condiscipulis Latinè, tum alijs lingua tibi vernacula: & conare, ne minùs ipse vel lepidè, vel venustè referas, quàm audieris, aut legeris: sic & ingenium exercebis, & linguam.

175 Est etiam tractandus & agitandus sæpenumero stylus, optimus dicendi magister.

Scri-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Scribe, transcribe, rescribe crebrò, atq; 176
adnota: compone alternis diebus, aut ad
summum tertio quoq; epistolam ad ali-
quem, qui tibi respondeat: & tuam osten-
de institutori emendandam, mendarum,
quas sustulerit, fac recordêre, ne rursus
ad easdem impingas.

Post cibum, velut à prandio & cœna, 177
cesset studium: sumpto prandio sede, con-
fabulare, audi aliquid suaue: aut sic lusi-
ta, ne nimium corpus exagites & con-
cutias.

Post cœnam, quam volo esse modi- 178
cam, deambulato cum iucundo aliquo
& docto confabulatore, qui te sermone
oblectet: cuius verba & sententias imita-
ri cum decore possis.

Inter cœnam & quietem, vita omnino 179
potum: nihil pernicio sius simul corpori,
memoriæ, ingenio. Cùm urgebit te sitis,
si biberis, pone inter potum & lectum in-
teruallum, cùm minimum semihoræ.

Memoriam quiescere non sines. 180

Nihil est, quod æquè labore gaudeat & 181
augeatur.

Commenda ei quotidie aliquid. 182

Quò plura commendabis, hòc custo- 183
dier

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

diet omnia fideliùs: quò pauciora, hòc infideliùs.

184 Quum aliquid ei credideris, sine eam quiescere, & aliquanto pòst ab ea veluti depositum reposce.

185 Si quid vis ediscere, id de nocte quater aut quinquies attentissimus legito: hinc ito cubitum. de mane exito à memoria rationem eius, quod pridie credideris.

186 Cauendum à crapula, à cruditate, à frigore, potissimùm ceruicis.

187 Vinum memoriæ mors.

188 Optimum esset singulis noctibus, paulò antequam cubitum concederes, in cella te sine arbitris sedentem, quæcunq; die illo vidisses, legisses, audisses, egisses, in memoriam reuocare.

189 Si quid feciſſes honestè, moderatè, prudenter, cordatè, cum decore & laude, gauderes: scirésq; id esse Dei munus, & similia pergeres facere.

190 Si quid turpiter, immodestè, flagitiosè, pueriliter, ineptè, vituperio dignum, scires ex tua malicia profectum: doleres, & vitares in posterum.

191 Si quid vel audisses, vel legisses elegans, doctum, graue, sanctum, retineres.

Si

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Si quid vidisses probatum, imitarere: si quid improbatum, fugeres. 192

Nulla tibi abeat dies, in qua vel non legeris, vel audieris, vel scripseris aliquid, quod seu eruditionem, seu iudicium, seu virtutem augeat. 193

Cubitum iturus, lege vel audi aliquid dignum, quod memoriæ mandetur, & de quo salubre ac iucundum sit per quietem somniare: ut etiam nocturnis visis discas, & fias melior. 194

Studio sapientiæ nullus in vita terminus statuendus est, cum vita est finiendum. Semper illa tria sunt homini quam diu viuit meditanda: quomodo bene sapiat, quomodo bene dicat, quomodo bene agat. 195

Ab studijs arrogantia omnis arcenda est. Nam ea, quæ vel doctissimus mortalium nouit, non sunt minutissimum eorum quæ ignorat. Exiguum quiddam, & obscurum, & incertum est, quidquid homines sciunt, mentesq; nostræ in hoc corporeo carcere deuinctæ magna ignoratione & altissimis tenebris premuntur: aciemq; adeò retusam habemus ut nec summas penetremus rerum facies. 196

Tum

197 Tum profectui ſtudiorum plurimum nocet arrogantia. Multi enim potuiſſent ad ſapientiam peruenire, ni iam putaſſent ſe peruenisſe.

198 Vitanda etiam contentio, æmulatio, obtrectatio, inanis gloriæ cupido: quum in hoc ſequamur ſtudia, ut illa fugiamus.

199 Nihil excogitari poteſt iucundiùs cognitione multarum rerum, nihil intelligentia virtutis fructuoſiùs.

200 Studia res lætas condunt, triſtes leniunt, temerarios impetus iuuentæ cohibent, ſenectutis moleſtam tarditatem leuant: domi, foris, in publico, in priuato, in ſolitudine, in frequentia, in ocio, in negocio comitantur, adſunt, imò præſunt, opitulantur, iuuant.

201 Eruditio paſtus ingenij veriſsimus, ut indignum ſit, paſci cotpus eſuriente animo: ex qua voluptates & oblectamenta, & ſolida, & perpetua: quæ alia ex aliis naſcentia, & ſe renouantia, nunquam nos deſerunt nec laſſant.

DE VIRTVTE.

202 PRÆſtantiſsima illa rerum uniuerſarum virtus, neq; dono ab hominibus datur,

datur, neque accipitur: diuinitus contingit.

Idcircò à DEO suppliciter ac piè petenda est. 203

DE ADFECTIBVS.

SVmmum in literis omnibus atq; erudi- 204
tione est ea philosophia, quæ ingentibus animi morbis remedium adfert.

Magna cura adhibetur curando cor- 205
pori: maior adhibenda est animo, quò huius morbi & occultiores, & grauiores, & periculosiores sunt.

Hi non iniuria tempestates, cruciatus, 206
tormenta, flagra, faces, furiæ animi humani nuncupantur. maximam hi adferunt calamitatem, & indicibiles dolores, si regnant, si agitentur: incredendam tranquillitatem, & beatitudinem, si sedentur, & cohibeantur.

Huc tendunt, quæcunq; à maximis in- 207
genijs de vita moribusq; acutissimè sunt excogitata, atq; perscripta.

Hoc est ingens præmium literari labo- 208
ris, cuius verissimus fructus est, ut non in admirationem, aut ostentationem vanam sit nobis magna illa rerum suppellex

colle-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

collecta: sed ut transeat in usum vitæ, & primum omnium prosit possidenti: nec in eius mente sit tanquam in pixidicula, unde petitur res alios iuuatura, ipsi vasculo inutilis.

209 Nec aliud conatur pietas Christiana, quam ut serenitas humanos animos exhilaret: & tranquillitate animorum, compositisq; affectionibus simus Deo & angelis quàm simillimi.

210 Remedia his morbis, vel ex rebus ac nobisipsis, vel ex Deo, vel ex Christi lege ac vita petuntur.

211 Natura rerum est, ut incerta & fluxa, & momentanea, & vicissitudinaria, & vilia sint omnia præter animum: qui est unusquisq;, aut certè potissima eius pars: reliqua ab alijs ad alios transferuntur, ne quis extra animum quid quam possit suum dicere.

212 Quæ habet, non donata esse putet, sed adcommodata.

213 Quocirca ingentis dementiæ est, graue aliquod crimen, & magna luendum pœna, obres minutas suscipere.

214 Nec se quisquam efferat, quòd aliquid de externis, aut corporeis contigerit:

quum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

quum id omne breue futurum sit, ac incer-
tum: nec proprium, sed alienum: quod,
ut concessum est, sic etiam reposcetur: ad
summum in morte, sæpè in vita ipsa.

Nec dolendum, si quod adcommo- 215
datum ac velut depositum est, repetatur:
quin potiùs agendæ gratiæ, quòd tantis-
per uti licuit.

Intolerandæ ingratitudinis est, si sis 216
aliquando adfectus beneficio, iniuriam
te credas accipere, quòd id non sit per-
petuum: nec quid habueris spectes, aut
quam diu: sed quid, aut quam diu non ha-
bueris.

Nec lætandum, quòd fortuita tibi ac- 217
cesserunt, aut amicis, adempta sunt inimi-
cis: cùm in omnibus tanta sit celeritas, &
ambiguitas, ut plerunq; inani læticię pro-
ximus sit acerbus fletus.

Nec despondendus animus, aut con- 218
trahendus reflante fortuna: quippe ad-
uersis matutidinis, interdum succedunt
prosperè vespertina.

Iam quæ conditio corporum, quæ ra- 219
tio vitæ fictis ex tam vili initio, tam fra-
gili, cum sit anceps vita, sepia tot undiq;
periculis: & ut sit aliquantisper certa, uti-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

que non eſt diu duratura: quid habemus, cur in tanta infirmitate ferociamus?

220 Cumq; nihil ſit aliud hæc vita, quam peregrinatio, qua in alteram ſempiternam tendimus, pauciſſimisq; rebus ad hoc iter conficiendum egeamus.

221 Quid eſt, quam ob rem his, quæ huc atq; illuc volui ac iactari cernimus, ſollicitemur, aut omnino moueamur?

222 Cupiditati quare ſeruiendum eſt, quum ſint futura incertiſſima, & præſentia paucis contenta.

223 Liber ille, qui cupit ſolùm, quæ ſunt in ipſius manu: ſeruus, qui contrà.

224 Iam fortunæ muneribus expleri, quid aliud eſt, quàm peditem multis ſarcinis impediri, ac obrui?

225 Nemo eſt tam ſtupidè amens, qui non ſe illi ciuitati, ad quam tendit, & ubi morari deſtinat, potius quam itineri adornet, componatq;.

226 Vita hæc noſtra, quum ſit natura ſua fugax, & arcta: maxima eius pars, ac ferè tota perturbationibus perit: neq; enim viuimus, quam diu adfectibus concutimur, & in primis mortis metu.

227 Quæ quum ex infinitis cauſis immineat,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

at, & appropinquet, expauenda non est ex una & altera: quum necessariò peruentura, fugienda non est per scelus, aut mœrendum quòd accedat.

Quum sit vita innumeris tædijs ac miseriijs referta, cur est tam arctè retinenda, quum ad alteram æternam proficiscamur? Ita nos comparemus, ut rectà ad illam euolemus, pleniſſimam bonorum omnium. 228

Ergo premimur sæpius nostris erroribus: quàm rebus ipsis: quum magna mala aut bona censemus, quæ non sunt. 229

Natura & conditio, & vera rerum precia illa sunt, quę initio posui: quo appareret, nihil præter virturem, pulchrum aut magnum esse, aut etiam nostrum. 230

Nos verò in consilium mentis, amorem corporis, & cupidinem rerum vitæ huius accersimus, quæ à multis vocari solent, Amor nostri. 23

Hic animos viriles eneruat, ut nulla 232
res tam minuta sit, quæ in eos non penetret, nec ulla tam exilis, aut tenuis, quin eos concutiat.

Hinc tenebræ oboriuntur oculo men- 233
tis, & ubi regnum adfectus occupauere,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

iam illis tanquam dominis blandimur, indulgemus, paremus.

234 Ita aliena mordicus tanquam noſtra apprehendimus: & ſi detrahantur, lamentamur, & adflictamus noſipſos.

235 Et noſtra tanquam aliena negligimus, & auerſamur profutura, ceu in primis noxia, & nocitura amplectimur pro utilibus.

236 Aliena mala nobis videntur leuiſsima, noſtra illis non maiora intolerabilia, & ſemper queruli nec aliena deſideria ferimus, nec noſtra.

237 Nec iam bonis placemus ipſi, nec hic mundus cum ſua lege nobis ſatisfacit, immutatas vel vellemus rerum naturas: tanta eſt ex delicijs impatientia.

238 Quæ cruces poſſunt cum his comparari? nec ſunt alia apud vita functos tormenta.

239 Nec dæmones alijs ſupplicijs ſunt miſerrimi, quam ſuperbia, inuidia, odio, ira.

240 Cernere eſt vultus eorum, qui his adfectibus tenentur, quàm varij ſunt, quàm anxij, anheli, truces, horridi: ad eundem modum & animi ſunt adfecti.

Ira

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Ira perturbationum omnium atrociſ- 241
ſima, maximè hominem dedecet.

Naturam hominis in truculentam mu- 242
tat feram.

Et quum quæuis perturbatio mentis 243
aciem & iudicium omne obſcuret, tum
ira tenebras denſiſsimas offundit, ut nec
verum, nec utile, nec decorum poſsit
cernere.

Arrodit cor, & valetudinem adfligit. 244

Id cogit facere, quod ilico pœnitentia 245
conſequatur.

Iam in facie quàm turpis mutatio? 246
quæ tempeſtas? oculorum ardor? denti-
or ſtridor? deſpumatio? & totius oris
pallor? fœda in lingua titubatio, & cla-
mor?

Vt ille, qui iratum ſe ad ſpeculum vi- 247
dit, non ſine cauſa dicatur ſe non agno-
uiſſe.

Ob hanc toruitatem vultus, atrocita- 248
tem dictorum, crudelitatem factorum,
adimitur viro omnis autoritas, omnis be-
neuolentia, diffugiunt amici, recedunt
obuij, ſolitudo undiq; omnes oderunt,
omnes deteſtantur.

Quo fit, ut maximi viri nihil vel ca- 249

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

uerint magis, vel texerint, quàm iram, & irati opera: adeò, ut naturę etiam ſuę repugnarint, ac vim attulerint.

250 Quid enim ridiculum magis, quàm tantulum, tam imbecillum animalculum, ſic ferocire ac furere?

251 Et tantas tragœdias, tam atroces de viliſſimis rebus excitare, ut de corporeis, de fortuitis, etiam, ſi Dijs placet, de uno verbulo?

252 Iram facilè domabis, ſi illud animo prę-ceptum & fixum tenueris:

253 Iniuriam non fieri, niſi lædatur animus: cui à nemine noceri poteſt, niſi à poſſidente, introducto in eum vicio.

254 Hæc ad hominem, ex homine: nunc altius, nempe ex Deo, etiam ſi & illa quoque ex Deo: ſed hæc aliquantò expreſſius, ac propius.

DE RELIGIONE.

255 NIhil potuit hominum generi dari maius, aut præſtabilius, quàm religio: quæ eſt cognitio & amor principis & parentis uniuerſitatis mundi huius.

256 In nullos homines æquè eſt beneficus Deus,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Deus, ac in illos, quos docet, qui sit verus sui cultus.

Idcirco Psalmista inter maxima Dei in populum Israëliticum munera illud ponit: Qui annunciat verbum suum Iacob, iustícias & iudicia sua Israëli. 257

Non fecit taliter omni nationi, & iudicia sua non manifestauit eis. 258

Per religionem Deus cognoscitur: cognitus fieri nequit aliter, quin ametur. 259

Vnus Deus est princeps & autor, & dominus uniuersorum, qui potest, qui scit omnia. 260

Mundus hic est velut domus quædam eius, vel potius templum: ipse ex nihilo in hanc faciem atq; ornatum protulit, unde nomen accipit apud Græcos, Ornati. 261

Idem regit atq; ministrat, non minore conseruationis miraculo, quàm creationis. 262

Et quemadmodum in domo prudentissimi patrisfamiliâs nihil iniussu eius agitur: sic in omni mundo nihil iniussu Dei geritur, omnia potentis & scientis. 263

Illi angelos, dæmones, homines, animantia, stirpes, lapides, cœlos & elementa, cuncta denique curæ esse, ac parêre. 264

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

265 Nihil fieri, nihil moueri, nihil contingere, ac ne ſtipulam quidem attolli ullam, aut floccum volitare extra illius præſcripta & iuſſa.

266 Hanc eſſe uniuerſi legem, non alium eſſe in rebus caſum, non fortunam, aut ſortem.

267 Omnia ab eo fieri cum ſumma æquitate & ſapientia, tametſi vĳs nobis ignoratis.

268 Quæcunq; cuiuis contingunt, ad eius referri commoda, ſi ſit bonus: non ad iſta pecuniolæ, aut mundi huius momentanei, ſed illius æternæ ſalutis.

269 Ergo quæcunq; in hoc mundo accidunt, tanquam ab autore Deo profecta, æquis animis accipienda atq; adprobanda ſunt: ne adfectu noſtro & tanquam iudicio conſilium damnare videamur, & improbare voluntatem iuſtiſsimi illius & ſapientiſsimi rectoris omnium Dei, quia non adſequimur.

270 Ei nos obſequi & ſubditos præbere, laudare, atq; adprobare cuncta, quæ facit, fas piumq; eſt.

271 Nos pueri, & meliorum rerum inſcĭ, quæ damnoſiſsima ſunt, deflemus non dari,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

ri, tanquam utiliſsima: quæ utiliſsima, horremus tanquam aduerſiſsima.

Vt nihil ſit nobis ſæpenumero peſti- 272
lentius, quàm fieri votorum noſtrorum compotes.

Quum que in tantis tenebris ignora- 273
tionis verſemur, ſic Deo viſum eſt, ut nobis ſola ſit pręſtanda culpa, cætera omnia illius curę remittantur.

Nobis, velimus nolimus, exequendum 274
eſt, quod de nobis ſtatuat ac iubet rector huius tanti operis. Quorſum igitur ſpectat, malle cum lachrymis detrectantes & reluctantes trahi, quam hilariter & ultro duci?

Certè amicus omnis Dei, legibus & vo- 275
luntati amici obtemperabit.

Hæc potiſsima ratio eſt Dei amandi, 276
ſicut Chriſtus inquit: Vos amici mei eritis, ſi feceritis quę ego præcipio vobis.

Pacificator humani generis cum Deo 277
& autor ſalutis noſtrę eſt Ieſus Chriſtus, homo Deus, Dei omnipotentis filius unigenitus, quem ad hoc ipſum pater miſit, cùm ei viſum eſt miſereri generis humani, quod maximo ſuo malo inimicum ſe fecerat Deo.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

278 Nullum excogitari potest malum pestilentius, aut exitiabilius, quàm per peccatum à Deo separari, perenni bonorum omnium fonte, ad pernicioſiſſimam conuerti miſeriam, & à dulciſſima vita in acerbiſſimam mortem.

279 In hoc inter cætera Chriſtus venit, ut rectiſſimam vitam nos edoceret, qua inſiſteremus proficiſcentes ad Deum, nec ab ea vel pilum deflecteremus.

280 Hanc ipſe & verbis indicauit, ac patefecit, & exemplo vitæ ſuæ muniuit expeditiſſimam atq; certiſſimam.

281 Humana omnis ſapientia ſi cum religione Chriſtiana conferatur, cœnum eſt, & mera ſtulticia.

282 Quidquid graue, prudens, ſapiens, purum, ſanctum, religioſum: quidquid cum admiratione, exclamatione, plauſu apud gentiles ſapientes legitur: quidquid ex illis commendatur, ediſcitur, in cœlum tollitur: id totum purius, rectius, apertius, expeditius inuenitur in pietate noſtra.

283 Hanc noſſe, perfecta eſt ſapientia: iuxta hanc viuere, perfecta virtus: ſed nemo verè nouit, qui non ſic viuat.

Vita

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Vita CHristi teſtatur humanam eius probitatem: miracula, omnipotentiam diuinitatis: lex, cœleſtem ſapientiam. 284

Vt ex probitate accedat exemplum ad imitandum, ex autoritate vis ad obediendum, ex ſapientia fides ad credendum. 285

Probitas amorem eliceat, maieſtas cultum, ſapientia fidem. 286

Si quis quę Chriſtus præcipit expendat, comperiet omnia ad noſtras utilitates referri, ut nemo, niſi maximo ſuo bono, ſentiat ſe credere. 287

Vt nihil eſt homini gratius, quam fidi ſibi, ita nec Deo: nec quiſquam bene de illo cogitat, cui timidè ſeipſum tradit. 288

Fundamentum ſaluris eſt, credere Deum eſſe patrem, & huius filium unicum Ieſum Chriſtum, legislatorem noſtrum: & ex utroq; ſpirari ſanctum illum adflatum, ſine quo nihil agimus, nihil cogitamus excelſum, aut profuturum nobis. 289

Verus Dei cultus eſt, animum moribis & prauis adfectibus perpurgare, & in illius quàm proximè poſſumus, transformari ſimulachrum, ut puri & ſancti ſimus, ſicut & ipſe eſt, neminem oderimus, omnibus prodeſſe ſtudeamus. 290

Quò

291 Quò magis te à corporalibus ad incorporea transtuleris, hòc vitam diuiniorem viues.

292 Ita fiet, ut Deus cognatam & similem sibi naturam agnoscat, eaq; delectetur: ac velut in vero & germano templo habitet, multò sibi acceptiore, quàm ista sunt lapidum & metallorum.

293 Templum Dei sanctum est, inquit Paulus, quod estis vos.

294 Tantus hospes conseruandus est, nec tetro peccatorum fœtore expellendus.

295 Corporalia opera fatua sunt ante Deum, nisi conditura ex animo addatur.

296 In occultissimis recessibus, & procul ab omnium oculis, atq; adeò in corde ipso, atq; in animo tuo scito te habere Deum arbitrum, testem, iudicem omnium etiam cogitationum tuarum: ut illius præsentiam reueritus, nihil non modò facias, sed nec in animum admittas nefarium, aut turpe.

297 Charitas ergo Deum hæc esse debet, ut illum cæteris rebus uniuersis anteponas, honoremque & gloriam illius chariorem habeas cunctis vitæ huius honoribus & commodis.

Et

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Et quemadmodum amicus, cùm amici 298
memoria occurrit, beneuola quadam ad-
ficitur & pia lætitia: sic curare te decet,
ut diuina omnia amicissima tibi sint, &
proinde gratissima, versérisq; in illis mul-
tò libentissimè.

Quoties nominari audis Deum, magis 299
quiddam & admirabilius occurrat, quam
quod possit, humana mens capere.

Quę de illo & diuis dicuntur, audi, non 300
quomodo humana, sed cum magna animi
admiratione.

De Deo ne quid temere sentias, aut de 301
illius factis pronuncies aliter, quàm vene-
rabundus & timidè.

Impium, in res sacras iocari, aut dicta 302
sanctarum scripturarum ad lusus inepti-
as, aniles fabulas, scommata conuertere:
ceu quis medicina ad salutem parata cœ-
num aspergat: ad obscœnitatem autem
trahere, id verò nefarium, & intolerabile.

Omnia decet illic esse admiranda, & 303
cum ingenti dignatione in animos reci-
pienda.

Sacris interfis attentè ac piè, non igna- 304
rus, quæcunq; ibi seu vides, seu audis, esse
purissima & sacrosancta, spectareq; ad
immen-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

immensam illam Dei maiestatem: quam adorare facile est, comprehendere impossibile.

305 Ita ut in diuina illa sapientia altiora semper existimes latere, quàm quò possit vis ulla humani ingenij pertingere.

306 Dicta sapientum hominum etiam non intellecta veneramur, quantò id æquius est diuinis deferri?

307 Quoties nominari audis Iesum Christum, toties veniat tibi in mentem charitas illius in nos inæstimabilis: & recordatio illius sit tibi dulcedinis & venerationis plena.

308 Quum titulum aliquem, aut epithethon CHRISTI audis, extolle te in eius contemplationem: & ora, ut talem se præbeat erga te, velut quum clementem, mitem, placidum, ut talem illum experiare: quum omnipotentem, ut id ostendat in te, ex pessimo reddens optimum, ex hoste filium, ex nihilo aliquid: quum terribilem, ut eos, à quibus terrere, terreat.

309 Quum Dominum vocas, fac illi seruias: quum patrem, fac ames, & te dignum præstes tanto patre filium.

Nul-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Nulla res eſt in toto uniuerſo, cuius 310
ſi vel originem, vel naturam, vireſq; in-
tuearis, non ſuppeditet, quo autorem
omnium Deum admireris, & adores.

Nihil exordire, non inuocato prius 311
numine. DEVS enim in cuius manu
ſunt progreſſus & exitus, optatos eos
tribuit ijs actibus, quos ab ipſo auſpi-
camur.

Quidquid adgreſſurus es, finem ſpe- 312
ctato: & ubi tu rectum conſilium præſti-
teris, de euentu ne ſis ſolicitus.

Illi fide, in cuius poteſtate ſunt rerum 313
euentus.

Quandoquidem religio omnis ſita eſt 314
in intimis pectoris: preces da operam ut
intelligas, & caue, ne in ore tantùm per-
murmures. Sed quum oras, totus & ani-
mo, & mente, & cogitatione, & vultu in
hoc ſis, ut omnia ſecum conſentiant, & ex-
cellentiſſimæ reſpondeant actioni.

Execrantur illum cœleſtia oracula, 315
qui opus Dei facit negligenter.

Si in citharœdo turpe eſt, aliud ipſum 316
ore, aliud fides eius ſonare: multò eſt tur-
pius, cùm Deo pſallimus, aliud linguam
dicere, aliud animum cogitare.

Vota

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

317 Vota noſtra ſobria ſint, & digna quę à Deo petantur, & quę Deus det: ne ſtulta illum, aut inepta offendant.

318 Sumpturus cibum, recordare omnipotentię Dei, qui cuncta ex nihilo condidit: ſapientiæ ac benignitatis, qui ea ſuſtinet: manſuetudinis & clementiæ, qui etiam inimicos ſuos paſcit.

319 Expende quantum illud ſit, tot vitis uniuerſitatis mundi huius, tam variam quotidie alimoniam ſufficere, conſeruare omnia, & vindicare ab interitu, quò nutu ſuo tendunt.

320 Nullam neq; hominum, neq; angelorum ſapientiam, non modò hoc non poſſe præſtare, ſed nec intelligere.

321 Itaq;, quum ſcias te de illius bonis viuere, cogita quam execrandæ ſit ingratitudinis, quàm perditæ temeritatis, audere te cum illo inimicitias exercere, cuius beneficio & voluntate conſiſtis, non amplius, ſi nolit, futurus.

322 Ad menſam ſint caſta omnia, pura, cordata, ſancta: qualis ille eſt, inter cuius munera tunc verſaris.

323 Omnis detractio, virulentia, atrocitas, crudelitas à menſa arceatur, in qua tu ſen-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

sentis incredibilem Dei erga te suauitatem & clementiam.

Quò intollerabilius est, eum te locum 324
asperitate aut odio in fratrem contaminare, ubi tu benignam & largam in te leniratem percipis.

Quod nec gentiles ignorarunt, qui eam 325
ob causam mensæ sacra nominabant læta & festa, ad quam triste aliquid aut atrox dici fierive nefas erat.

Cumq; sis omnipotenti, sapientissimo, 326
largissimo Deo curæ, tu immodicam sustentandi tui curam depone, tanquam bonitati illius diffisus, unicam curam suscipe, quomodo illi placeas, ac satisfacias.

Stultissimum est, alimenti causa pra- 327
uum ullum facinus admittere, & illum offendere, à quo solo alimenta veniunt: ut eum tibi iratum facias, à quo aliquid contendis impetrare.

Præsertim cùm non alimentis conser- 328
uetur vita, sed voluntate Dei, quemadmodum diuinis oraculis declaratum est: Non pane hominem viuere, sed verbo DEI.

Habemus syngrapham IEsu, uniuer- 329
sorum in cœlo & in terra domini; nihil

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

eorum, quæ opus sunt homini, defuturum ijs, qui quæsierint regnum Dei, & iusticiam eius.

330 Tum ex Dei donis, quę ipse arbitrio suo & largitur, & tollit, quum is in te tam benignus fuerit, tum in fratrem tuum, illius filium, malignus ne esto, reputans vos ex æquo esse Dei filios: nec Deum plus tibi debere, quàm illi: tantùm voluisse te dispensatorem & administratorem esse, & á quo secundum Deum frater tuus peteret.

331 Nihil verius datur CHristo, quàm quod egenis datur.

332 Sumpto cibo, considera cuius sit sapientiæ, cuius potentiæ vitam nostram ijs rebus, quas edisti sustentare, & ruentem fulcire.

333 Itaq; habeas Deo gratiam, non quantam haberes illi, qui tibi pecunia sua cibarium emisset: sed quanta habenda est ei, qui te & cibum ipsum condidit, & cibum propter te, & cibo te sustentat, non vi illius, sed sua.

334 Quum petis quietem, & quum surgis, reminiscere beneficiorum Dei, non in te solum, sed in totum genus hominum, atq; adeò mundum uniuersum.

Cogi-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

335 Cogita quantæ sint hostis hominum per licentiam quietis insidiæ, dum homo velut cadaver iacet, impos sui, quò instantiùs orandus est CHRISTVS, ut nos tam imbecilos tueatur.

336 Nec ullo nostro peccato irritandus est custos & præses noster.

337 Et frons & pectus crucis nota exterius muniendum: interius verò pijs precibus, & sanctis meditationibus.

338 Vbi iam lectum ingrederis, fac cogites, inumquemq; diem imaginem esse humanæ vitę, cui succedit nox & somnus, simulachrum mortis expressissimum.

339 Itaq; rogandus est Christus, ut in vita & in morte adsit semper propicius ac fauens, illamq; ipsam noctem præbeat nobis placidam atq; tranquillam.

340 Neúe insomnijs terreamur, semperq; etiam sopitis, ille menti nostrę obuersetur: illius solatijs recreati ad matutinum tempus sospites & lęti perueniamus, cum pia memoria sanctissimę mortis ipsius precij, quo genus humanum redemptum est.

341 Cubile seruabis castum mundumq;, ne ius ullum in id inueniat autor ille, & caput totius spurciciei.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

342 Signo crucis & sacra aqua, & inuocatione diuini numinis, sed imprimis sanctis cogitationibus, & statuto custodiendæ pietatis, omnem ab eo dialoli ditionem pelles.

343 De mane surgens commenda te Christo: cui & age gratias, quòd illius ope ac præsidio non es illa ipsa nocte oppressus dolis & inuidia immanis hostis.

344 Et quemadmodum de nocte dormisti, postea euigilasti: sic nostra corpora recordare dormitura per mortem, hinc reddenda vitæ à CHristo, quum apparebit iudex viuorum & mortuorum.

345 Quem supplex obtestare, ut sequentem diem velit ac faciat te in obsequio suo totum consumere, ne quem lædas, neu à quo lædatur tua probitas: sed septus undiq; ac munitus pietate Christiana, sospes & integer tot euadas retia, tot pedicas, quot per vias omnes & aditus humanos sparsit tetenditq; insidiosus diabolus.

346 Sanctissimam Dei parentem Mariam, & reliquos diuos, diuasq; venerare, tanquam charos amicos Christi, Dei viuentis in secula seculorum.

347 De illorum vita & actis crebrò vel le-

gito,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

gito, vel audito, attentissimus & libentissime, pio & venerabundo animo, ut tibi ad imitationem prosint.

De illis sic senti, sic loquere, tanquam 348
non iam hominibus, supergressis naturam omnem & fastigium humanum, diuinitati proximis & coniunctis.

Inter homines verò quum tanta sit co- 349
gnatio similitudinis in corpore, & toto animo, simusq; omnes pari iure in mundum inuecti, ad societatem & vitæ communionem facti: ad hanc conseruandam lex est à natura proclamata, ne quis alteri fecerit, quod sibi factum nolit.

Hoc unum instaurator ille naturę col- 350
lapsæ, suum esse dogma professus est, sed explicatum & illustratum.

Nam ut humanam naturam ad simi- 351
litudinem Dei, quóad eius fieri potest, sublatam suis omnibus numeris consummaret, non modò mutuum amorem imperauit, sed eorum quoq;, qui nos oderunt.

Vt simus cœlestis patris similes, qui 352
suos quoq; inimicos amat: quod declarat beneficiis illos persequendo, & quidem maximis, neminem odit.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

353 Quid, quod hominum ingenium ita fert, ut beneuolos in se illos velint, etiam in quos ipsi sunt maleuoli.

DE CHARITATE.

354 SApientissimus vitæ nostræ magister, nempe & autor, unicum dedit ad viuendum documentum, ut amemus: gnarus vitam nostram, si amemus, fore felicissimam, nec alijs opus esse legibus.

355 Nihil felicius, quàm amare: idcirco Deus & angeli felicissimi, quia amant omnia.

356 Infelicius nihil, quàm amare: quo affectu miserrimi sunt diaboli.

357 Verus amor omnia exæquat. Vbi is viget, nemo alteri quærit præferri, nemo à dilecto rapere: cùm apud se esse sentiat, quæ apud illum.

358 Non litem mouere fratri charo, ac neque se unquam iniuria putat ab illo affici: ideo nec ultionem meditatur. Nemo inuidet ei, quem amat: nec quisquam malis amici gaudet, nec bonis indolet: contrà, potius gaudet cum gaudentibus (iuxta dictum Apostoli) flet cum flentibus: idq; non fictè aut simulatè, sed ex animo: quoniam amor omnia reddit communia,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

nia, suaq; esse existimat, quæ sunt eius, quem amat.

Documenti huius solidum & verissi- 359
mum exemplar oculis nostris ad imitationem propositum, sunt Christi actiones.

Venit enim filius Dei, non ut verbis 360
modò, sed exemplo vitæ suæ rectam nos doceret viuendi rationem, ut illustratis sole illo suo animis nostris, apertè qualis quæq; res esset, cerneremus.

Primum, exercitus per omne genus pa- 361
tientiæ, quantam ostendit animi moderationem, in quanta potentia? impetitus tot, tam grauibus contumelijs, nemini remaledixit: tantùm docuit viam Dei, aduersam detestatus: vinciri se est passus, qui mundum euertere vel unico poterat nutu.

Calumniam quàm patienter tulit? 362

Deniq; sic gessit sese, ut nemo in eo 363
potentiam nouerit, nisi ad iuuandum.

Rex & Dominus uniuersorum, per 364
quem fecit pater hunc mundum, quàm æquè tulit æquari se infimis mortalium: & propriam sibi domum, & charis suis ministris deesse alimenta?

Conditor rectorq; naturæ, malorum 365
naturæ nostræ expers non fuit: esurijt,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

fitiſt, delaſſatus fuit, & mœſtus: quorſum hæc, niſi ad exemplum noſtrum?

366 Tam amicus pacis, concordiæ, charitatis, ut nullum vicium magis ſit inſectatus, quàm ſuperbiam, & quæ illinc oriuntur, arrogantiam, ambitionem, contentionem, diſſidia, ſimultates.

367 Oſtendens nihil eſſe, quur quis vel ab externis ſibi quidquam adroget vel à corporeis, quum ſint aduenticia & aliena.

368 Nec ab internis, & virtute, cùm à Deo dentur: & ob hoc ipſum tolluntur, quòd quis eiuſmodi muneribus ſeſe offerat, nec fontem atq; originem agnoſcat: deſpiciens eos, ad quorum utilitatem hæc à Deo accepit.

369 Et ad ſuperbiam infringendam, ne quis tanquam ritè ſubditus religioni, & ſeruator legis Euangelicæ ſibi placeat, audiuimus ab eo: Cùm omnia, quæ vobis præcepi, feceritis, dicite: Serui inutiles ſumus.

370 Quanta ſtulticia eſt eorum, qui ſe exactè Chriſtianos gloriantur, & alijs in obſeruanda lege ſeſe anteponunt?

371 Quum nemo de ſe norit, an virtutem habeat, utrùm odio Dei, an gratia dignus

ſit:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

sit: an ille, cui sese præfert, virtute sit locupletior: an adscitus & destinatus in consortium cœlestium, quum sit ipse miserijs sempiternis adsignatus.

Idcirco iudicium omne de homine 372
homini ademit, cæco & ignaro recessum cordis ad se transtulit scrutatorem pectoris humani.

Exteriora enim, quę sola oculus ho- 373
minis intuetur, infirma & incerta sunt interiorum signa.

Non ergo uno congressu, quod non- 374
nulli faciunt temerarij, non centum, non longissimo conuictu de ingenio, vicijs, aut virtutibus cuiusquam sententiam in totum feras.

Longissimæ & obscurissimæ sunt in 375
humano corde latebrę, quę humana acies in tantam caliginem penetrabit?

Et quum Christus uniuersum genus ho- 376
minum morte sua sibi asseruerit, tantoq; precio de seruitute diaboli redemerit, nemo ausit contemnere, nemo ludere animã: quam ita dominus amauit, ut nihil cunctatus sit vitam suam pro illa effundere.

Pro uniuersis crucifixus est dominus, 377
& pro singulis.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

378 Nec ſperes fore Chriſto rem gratam, ſi tu oderis quem ille amat.

379 Hanc vult ſibi referri gratiam, ut quemadmodum ipſe dominus nos ſeruos nequam & peſſimè meritos amauit, ita & nos conſeruos noſtros.

380 Hic inchoauit mutuam hominum inter ſe & cum Deo charitatem, hoc eſt, humanæ beatitudinis iecit fundamenta, in cœlo abſoluit.

381 Hæc eſt vita & gratia CHRISTI, ſapientia humanum ingenium excedens: æquitate intelligentibus congruens, bonitate cunctos alliciens.

382 Nemo ſe Chriſtianum eſſe putet, nemo ſe Deo eſſe charum confidat, ſi quem odit: cùm CHriſtus nobis homines omnes commendarit.

383 Hominem tibi à Deo commendatum, ſi dignus eſt, ama, quia dignus eſt quem ames: ſin indignus, ama, quia Deus dignus, cui pareas.

384 Non ieiunia, non erogare opes omnes in pauperum uſum, hominem Deo gratioſum reddunt: ſola hoc præſtat hominum charitas, hoc nos Apoſtolus eius docuit.

Nul-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Nullum videbis hominem, quem non 385
existimes debere tibi esse fratres germa-
ni loco, ut eius rebus prosperis gaudeas,
aduersis doleas, iuuesq; quantum erit o-
pis tuæ.

Non natio adfectum hunc minuat, non 386
ciuitas, non cognatio, non professio, non
conditio, non ingenium, unus est omni-
um pater Deus: quem tu, edoctus à Chri-
sto, quotidie patrem compellas: qui te fi-
lium agnoscet, si tu eius filios fratres ag-
noueris.

Ne fit tibi turpe, fratrem illum habe- 387
re, quem Deus non dedignatur filium.

Pacem, & concordiam, & amorem 388
inuexit Deus.

Partes, & factiones, & priuatas utili- 389
tates cum alienis damnis, sicut etiam dissi-
dia, rixas, contentiones, bella, Diabolus
peritissimus horum artifex.

DEVS, quia vult nos fieri saluuos, 390
spargit beneuolentiam: diabolus, quia
perditos, inimicitias.

Concordia etiam pusilla coalescunt: 391
discordia maxima dissipantur.

Qui pacem, qui concordiam student 392
inter homines vel conciliare, vel conser-
uare

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

uare ſartam tectam, ñ filiñ DEI vocabuntur, teſte CHRISTO. hi verò ſunt pacifici, de quibus ipſe loquitur. Qui verò diſcordias ſerere, charitatem hominum inter ſe reſcindere, ñ filiñ diaboli.

393 Summum inimicitiarum, quo belluarum feritatem omnium homo ſuperat, bellum, ſcito rem eſſe non hominum, ſed quod verbum ipſum loquitur beluarum.

394 Quam deteſtatur natura, quæ hominem inermen genuit, ad manſuetudinem & communionem vitæ: auerſatur Deus, qui penitus vult & imperat mutuam inter homines omnes charitatem.

395 Nec quiſquam homo homini, vel bellum facere, vel nocere poteſt ſine ſcelere.

396 Si quem arbitreris iniquo aut infenſo eſſe in te animo, nullum laborem aut operam refugias, dum illum quacunq; ratione lenitas, & places tibi.

397 Neq; in ea re vel precibus, vel obſequio, vel fortunis parcas, modò tibi gratiam omnium pares, celerem viam ad gratiam Dei.

398 Neminem irriſeris, cogitans quod uni alicui accidit, poſſe cuiuis accidere. Age potiùs DEO gratias, quòd te extra eam

ſortem

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

sortem posuerit: & ora, tum tibi ne quid tale accidat, tum illi sic adflicto saltem remedium aliquod, vel æquum animum: & ipse subueni si potes.

Crudelis animi est, alienis malis gaudere, & non misereri communem naturam. 399

Esto hominibus misericors, & consequêre à Deo misericordiam. 400

Fortuna & casus humani sunt omnibus communes, unicuiq; minantur, unicuiq; impendent. 401

Hoc amore hominibus debito, nihil existimato posse te facere aptius & congruentius, quàm si maximum bonum, hoc est, virtutem eius procuraueris: si studueris, ut omnes, si potes, utiq; quàm plurimos reddas bonos. 402

Nihil magis amori dissonum, nihil damnosius aut deterius feceris, quàm si quos malos reddideris vel suasibus, vel exemplo, vel ullo alio incitamento. 403

Primum omnium & felicissimum est, si ames, etiam odiosus: sed iucundissimum quoq; est, & maximè tutum amari. 404

Nullæ certiores opes, quàm certæ amicitiæ. 405

Nul-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

406 Nullum potentius ſatellitium, quàm amici fideles.

407 Solem è mundo tollit, qui è vita amicitiam.

408 Sed vera, & ſolida, & duratura amicitia, tantummodò eſt inter bonos, inter quos facilè amor coaleſcit.

409 Mali nec inter ſe amici ſunt, nec cum bonis.

410 Vt ameris, certiſſima eſt & breuiſſima per amorem via: nihil enim ſic amorem elicit, ut amor.

411 Conciliatur quoq; virtute, quæ natura ſua amabilis eſt, ut vel ignotiſſimos ad ſe amandam inuitet & trahat.

412 Tum etiam virtutis ſignis, manſuetudine, modeſtia, pudore, humanitate, comitate, affabilitate: ſi nihil vel dixeris, vel feceris, quod arrogantiam, aut inſolentiam, aut petulantiam, aut obſcœnitatem reſipiat: omnia ſint dulcia, mitia, lenia, & pura.

413 Amicitiæ venenum, ſi amas tanquam oſurus: & amicum ſic habeas, ut putes poſſe inimicum fieri.

414 Salutare illud: Odi tanquam amaturus. In amicitia nulla ſit inimicitiæ cogitatio.

Quem

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Quem habes amicum, ne credas futurum 415
unquam inimicum: alioqui infirma &
fragilis erit amicitia.

In qua decet ineſſe fidem, conſtanti- 416
am ſimplicitatem, ut de amico nec ipſe
ſuſpiceris, nec ſuſpicantibus aut deferen-
tibus aurem adcommodes.

Vita non eſt vita ſuſpicacibus aut ti- 417
midis, ſed aſſidua mors.

Ne in alienas vitas inquiras, néue cu- 418
rioſius ſcruteris quid quiſq; agat: multæ
hinc ſuboriuntur ſimultates.

Et qui hęc faciunt, ſuorum ſolent eſſe in- 419
curioſi, alienorum ſolliciti. Stultum eſt,
alios tam probè noſſe, ſeipſum ignorare.

Nec amare tantùm homines debes, ſed 420
etiam quos æquum eſt reuereri, ac inter
eos honeſtè verſari, & cum decore: in quo
eſt officium vitæ communis.

Ne putes nihil intereſſe, ubi, cum qui- 421
bus, apud quos agas.

DE CONVICTV hominum.

SIt tibi inter homines modeſtia, & mo- 422
deratio in uniuerſo corpore: & præci-
puè in oculis, ac ore toto: à quo abſit ſpe-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

cies omnis fastidij & contemptus, absit gesticulatio & lasciuia: serenitas illud & quietudo exornent, argumentum animi ad eum modum adfecti.

423 Solum humanæ faciei tegumentum decorum in primis & fauorabile, modestia & verecundia, quia nudis nihil potest dici fœditus, aut detestabilius.

424 Desperanda illius salus, quem desijt pudere malefacere.

425 Nec vultus sit in atrocitatem, aut seueritatem nimiam compositus: unde colligitur sæuus & impotens animus.

426 Risus ne sit frequens aut immoderatus, aut cum clamore & concussione corporis, ne in cachinnum aut irrisum exeat.

427 Nullam esse rem talem existima, quę te tantopere queat exhilarare, ut ingentem attollere risum cogat.

428 Sed risus potest esse causa aliqua, irrisus nulla.

429 Irridere bona nefas, mala crudelitas, media stulticia, probos impium, improbos sęuum, notos immanitas, ignotos dementia, deniq; hominem inhumanum.

430 Oculi sint quieti, manus ne ludicundę, ne gesticulatrices.

Nec

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Nec adsuesce quenquam cadere: Ex talitro venitur ad pugnam, hinc ad fustem & ferrum. 431

Solos bonos vero ac germano honore prosequere, qui ex veneratione animi nascitur. 432

Magistratibus exteriorem honorem exhibe, illisq; audiens esto etiam si grauia & molestia imperent: Hoc enim vult Deus propter publicam quietem. 433

Diuitibus cede, ne irritati, & tibi, & alijs bonis noceant. 434

Seni adsurge, reueritus ætatem, & rerum usum, prudentiamq;, quæ in illa esse solet. Honorationi alienæ non modò paria facito, verumetiam juxta præceptum Apostoli præuerte. Salutantem non resalutare, nec feliciter precanti feliciter reprecari, id si factum cognoscas, aut extremæ barbariei est, aut incuriæ socordissimę. Quàm exiguæ res sunt, & nullius impendij, salutatio, affabilitas, comitas, honor? at quàm magnas amicitias conglutinant exhibitæ, dissoluunt prætermissæ. Quanta est bonarum rerum ignorantia, nolle multorum beneuolentiam tantulo redimere? Generosissimè ut quisq; est, & 435

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

optimè educatus, ita se maximè mitem omnibus & comem præbet: ut fastidium & ferocia ex vilitate sunt, aut hebetudine, aut imperitia, unde in bonas artes eruditio Humanitas nuncupata est. Ipse si non salutare, aut resalutare, negligentiæ magis adscribito, vel inconsiderantiæ, quàm contemptui. Parum blandè aut honorificè appellatus, seu moribus, seu naturæ attribue, non maliciæ, vel odio. Hisce interpretationibus ac similibus sanctam tibi ac iucundissimam parabis vitam: quippe omnes diliges, nec à quoquam te offensum arbitrabere. Vetus dictum: Vt verax, ne suspicax. Hoc verbis nouum, sententia priscum: Vt quietus, ne suspicax.

436 Neminem contemnere videaris, non vultu, non verbo, non facto aliquo.

437 Si inferior es, quis superiorum ferat se contemni abs te? sin maior, irritas, & auertis minorem contemptu.

438 Intolerabilis est contemptus, propterea quam nemo videtur sibi tam vilis, ut contemptum mereatur.

439 Multi laborant, ut à contemptu se vindicent, sed plures ut de contemptu.

Nec

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Nec quiſquam tantus eſt, quem non ali- 44
quando fortuna indigere minimis cogat.

Præter hęc omnia, nullus eſt contemp- 44
tibilis, quem Deus filium dignatur, niſi in
hoc Dei iudicium contemnas.

Et ſæpè, quem homines contemptu 44
dignum putant, ſi perſcrutarentur, vene-
ratione & adoratione digniſſimum com-
perirent.

DE VERBIS.

LInguam dedit Deus hominibus, ut ſit 44
inſtrumentum ſocietatis & commu-
nionis, ad quam natura hominem homi-
ni conciliat.

Hæc magnorum, & bonorum, & ma- 44
lorum eſt cauſa, próut utaris. Scitè Iaco-
bus Apoſtolus aſſimilauit eam clauo na-
uis. Freni ſunt illi inijciendi, & cohiben-
da, ne vel alijs noceat, vel ſibijpſi.

Nullum eſt peccati ut facilius inſtru- 44
mentum, ita nec crebrius.

Nemini conuicium feceris, neminem 44
execreris, nemini noceto, non modò in re,
ſed nec fama atqꝫ exiſtimatione.

In neminem petulantiùs aut procatiùs 44
debaccheris, vel effuſiùs ac immodera-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

tiùs inuehare, etiam laceſſitus & læſus: magis enim te & apud Deum, & homines cordatos lædes, quam illum ipſum, cui maledicis.

448 Conuicium conuicio regerere, eſt lutum luto purgare.

449 Minitari, muliercularum eſt, nec probarum.

450 Ne ſis tam tener, ut verbulis tranſuehereris.

451 Nec facundiam exerceas caninam, nec diſerti laudem adfectes in alienem contumeliam, in quem infantem & mutum eſſe ſatius eſt.

452 Alios reprehendere ne ſis ſolicitus: hoc cura, ne ſit quod alij poſſint in te meritò taxare.

453 Verùm reprehendens ne utare acerbitate, aut atrocitate ulla verborum: fac ut obiurgationis amarori aliquid admiſceatur dulce, quod plagam leniat, ſi quam facis.

454 Modò ne fructus pereat reprehenſionis, dum rem ſtudes nimium mitigare: neu in adſentationem prolabaris.

455 Adſentatio deforme vicium: turpe illi, qui dicit; pernicioſum ei, qui audit.

Nec

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Nec putes rem ullam esse tantam, ut à 456
recto & vero propter eam sustineas deflectere: non hoc abs te opes, non ullæ necessitudines, non preces, non minæ, non mortis metus, & certum periculum extorqueant.

Sit tibi & autoritatem parabis, & fi- 457
dem, ut oracula putentur esse, quæcunq; dicas: aliter despicieris, & indignissimus iudicaberis, qui vel audiare.

Sermone utitor modesto, ciuili, comi, 458
non aspero, non rusticano, vel imperito: sed nec accurato aut adfectato nimis: ne, cùm loquendum sit, ut intelligamur, sermoni tuo interprete sit opus.

Nec contumelioſum usurpes sermo- 459
nem aut reprehensorium, aut rigidum: sed neq; blandum, aut fractum, aut adulatorium.

Est quiddam mediocre, quod nec suam 460
dignitatem abijcit, nec alienam tollit.

Lasciuia & spurcicies à sermone extir- 461
panda, ut à cibis venenum.

Nec celeritatem in loquendo nimi- 462
am suscipias, nec aut cogitationem præuertant verba nec respondeas, antequam qua de re agatur: plenè intellexeris: &

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

quid ille, cui respondes dixerit, senserítq.

463 Rariss mum debet esse illud Ciceronis: Quidquid in buccam: & meritò soli Attico dictum. Ac nescio an usquam admittendum, cùm inter amicos cauendum sit, ne quid dicamus, quod amicitiam dirimat, aut lædat.

464 Quàm turpe illud & periculosum: Lingua quò vadis?

465 Christus dominus noster, sciens ex loquacitate plurima oriri mala, & illa inprimis quæ pugnant, cum capite legis suæ, rixas, discordias, simultates.

466 Ad circumsectionem loquendi interminatus est: De omni verbo ocioso, quod homines fuerint locuti, reddituros eos rationem in disquisitione illa mundi.

467 Idcirco Psalmista inquit: Pone custodiam ori meo, & ostium circumstantiæ labríjs meis.

468 Ne sis in sermone immodicus, ac ne multus quidem: néue audiri velis solus: est enim in loquendo vicissitudo, etiam si cum imperitissimis agas, aut vilissimis. Sed nec adeò rarus aut tardus, ut ipse te auscultare existimeris, idq; facere, quòd

singu-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

singula tua verba singulæ tibi rosæ videantur.

Inter prudentes præstat audire, quàm 469
loqui: sed est locus, ubi tacere tam est vicium, quàm loqui, quando non oportet. Nulla voluptas est tanta, quæ comparari queat colloquio prudentis hominis, ac diserti.

Ne sis nimis percontator: est enim 470
molestum & odiosum. Noris & illud Horatij:

Percontatorem fugito, nam garrulus idem est.

In differendo ne sis contentiosus, aut 471
pertinax. Si verum audias, hoc protinus silentio reuerere, illiq; tanquam diuinæ rei adsurgito.

Sin non audias, nihilominus concede 472
hoc vel amico, vel modestiæ tuæ: præsertim ubi nullum neq; probi mores detrimentum accipiunt, neq; pietas.

Superuacanea est contentio, si non ad- 473
sit proficiendi spes.

Arrogantiam, & iactantiam, aut su- 474
perbam & fastidiosam autoritatem non ferunt homines, ne in maximis quidem viris, & omnem laudem meritis.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

475 Ne verbis quod scis ostentes, sed rebus te ostende scire.

476 Nec quicquid est iucundum tibi dicenti, idem credideris esse alijs audientibus.

477 Caue ne quid facias, quod securus non sis, nisi celetur: sed si fecisse contingat, nemini detexeris. Quod taceri vis, prior ipse taceas: sin detecturus es, vide etiam atq; etiam cui. Arcanum quid aut celandum, maximè amico quum committis, caue ne iocum admisceas, ne ille iocum ut referat, occultum retegat.

478 Tibi verò arcanum creditum, accuratius & fidelius custodi, quàm depositam pecuniam.

479 Nihil erit in humana vita tutum, si tollatur secretorum fides.

480 Si quid promiseris, præsta, etiam si res sit ardua imprimis, & difficilis, saltem ut obligatam alteri tuam fidem soluas.

481 Si quid tibi sit promissum, ne exigas: acrior semper in te iudex, quàm in alios.

482 Existimare decet te, homines habere sensum, rationem, mentem, iudicium: ne speres te illis posse persuadere, malefacta esse benefacta, aut contrà: nec falli posse rebus simulatis, tectis, fucatis, adumbratis:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

tis: quæ tandem produnt se, & fiunt tantò fœdiores ac inuisiores, quantò priùs occultiores fuerant.

Infestis enim animis accipimus ea, qui- 483
bus sumus decepti.

Ideo consultius est omnia esse aperta, 484
nuda, simplicia.

Nam, etsi aliquando veritas initio odio- 485
sa sit, deinceps tamen nihil est amabilius, aut gratius.

Laborat aliquando veritas, nunquam 486
opprimitur.

Nec mendacij utilitas solida est, ac 487
diuturna: nec veritatis damnum diu nocet.

A mendacio tanquam corruptela qua- 488
dam abhorreto: nihil est enim humanæ conditioni abiectius, ut quod illam procul à DEO separat, diabolo similem, ac mancipium facit.

Deinde seu tardè, seu celeriter menda- 489
cium deprehenditur, vertiturq; mentienti in turpem ignominiam.

Quid despectius aut vilius mendace? 490

Si mendacem te norint, nemo credet 491
tibi, etiam si adfirmes verissima.

Contrà, si veracem, maiorem habebit 492

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

fidem nutus tuus, quàm aliorum sanctissimum iusiurandum.

493 Si non vis loqui repugnantia, si vis inesse verbis tuis constantiam, nihil opus est memoria, aut arte alia, quàm ut dicas semper, quod credis verum esse.

494 Verum vero consentiens, falsum nec vero, nec falso.

495 Sed si vis in opinione tua verum inesse, ne facilè credas nisi comperta, vel magnam veri faciem præ se ferentia.

496 Neu sis suspicax. Vnde illud sapienter dictum: Si vis esse verax, suspicax non eris.

497 Miserum illum, qui id egit, unde extricare se non potest, nisi per mendacium.

498 Iurare ne consuescas. Sapiens enim ait: Vir multùm iurans replebitur iniquitate, & non recedet â domo eius plaga.

499 Et Dominus in Euangelio suo vetat nos penitus iurare: tantùm adfirmare, ita est: aut negare, non est.

500 Magna est Dei reuerentia, non illum passim, aut facilè testem adducere. Non hoc debet, nisi ab inuito & coacto fieri.

501 Qui facilè in seriis iurat, in iocis iurabit: quam in iocis, & in mendacio.

Si

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Si qui tibi credituri sunt, æquè iniurato 502
edent, ut iurato: si non credituri, magis
iam, si iureiurando auertentur.

QVOMODO HOMINIBUS utendum.

Inter homines est aliquod faciendum 503
discrimen. Sunt enim ex ijs, alij domestici, alij noti tantùm, alij ignoti.

Domesticos voco, consanguineos, ad- 504
nes, & quibus cum in eadem domo & familia degis.

Omnes sunt diligendi, etiam in igno- 505
os talem te ostendes, ut sentiant te in universum toti generi humano amicum esse, omnibusq; bene cupere.

Non tamen te eundem præstabis om- 506
nibus, ut lineam albam in albo saxo. Alios adhibebis consilijs, alijs parebis & obsequere, alios reuereberis ac coles, alijs gratiam referes, si quod ab eis tuleris beneficium: & ijs potissimum, quorum opera usus es utili tibi, aut diligenti, aut fideli.

In quo animus pro opere computan- 507
dus est, non in multo peiore loco videatur

Si

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

tur esse, qui conatus est, qui voluit prodesse, quàm qui profuit.

508 Operam si accepisti, ne sis minùs de reddendo & compensando solicitus, quàm pecunias mutuas.

509 Nec putes minùs esse operam dedisse duntaxat honestam, & à syncero profectam animo, quàm pecuniam: quin hoc maius, quò cuiq; corpus quàm externa charius debet esse. Ne expectes dum necessitates ad te suas familiaris deferat: tu illas adorare, & eis ultro subuenias. Honestis precibus occurre, & antequam oreris, exorare.

510 Parentis non amabis solùm, sed secundum DEVM unicè venerabere: illorum iussis tanquam diuinis imperijs obtemperabis.

511 Persuasus id quod res habet, illos vicem tibi referre in terris Dei, nec te vel chariorem cuiquam esse, vel maiori curę.

512 His proximi sunt præceptores, pædonomi, tutores, deniq; quibus commendata est morum tuorum cura, quîs nihil est in homine precioſius, aut præstabilius.

513 Istos, velut alteros parentes, ama & reuerere, his modestè, imo cum alacritate qua-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

radam pare, reputans quæcunq; præci-
unt, non ad sua illos referre commoda,
d ad tua.

Quod quum ita sit, pessimam tu illis 514
atiam redderes, si ubi ipse commodis tu-
intentissimi sunt, tu eis odium aut con-
maciam pro tali beneficio reponeres.

Crede te illi esse charum, à quo amicè 515
prehenderis.

Nec unquam reprehensionem obesse, 516
el inimici: nam si vera obiicit, ostendit
iod emendemus: sin falsa, quod vite-
us: ita semper vel meliores reddit, vel
utiores.

Quos familiares tibi facturus es, ex- 517
lora priùs, quibus sint moribus, & quem-
dmodum se cum alijs amicis gesserint, ne
postea necessitudinis pœniteat.

Ne familiaris illi fias, cuius familiarita- 518
em bonos vides auersari. Eos etiam vi-
a, qui non te amabunt, sed tua: quales
unt parasiti, & quorum consuetudine, ac
anquam adfrictu vel peior fies, vel la-
em aut periculum contrahes. Illos quo-
ue qui amicis felicioribus inuident: tum
ui iocorum studiosi, nihil pensi habent
i vitam & maximè arcana amicorum
lude-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

ludere, ac dicta dicere, aut innata loqu
ciare reticenda cum primis effutiunt: f
illos potissimum, qui ob leuem rixula
grauissimas inimicitias cum charissimis s
scipiunt, acriusq; in eos ulciscuntur, quo
aliquando amarunt, quàm quos semp
oderunt, barbarica quadam persuasion
minùs ferendam esse iniuriam, quæ fit
amico, quàm quæ ab inimico, in quo
ostendunt nunquam amasse: alioquin
putarent se tam citò læsos. Eiusmodi pr
stat inimicos, aut certè ignotos haber
quàm amicos.

§19 Esto in admittendis ad familiaritate
cunctantior, in retinendis semel admis
constantior.

§20 Familiares elige, non placituros tan
tùm, sed & profuturos: non eos, qui om
nia loquentur ad gratiam, sed qui ad com
modum: nec quam suauiter absentabun
tur, sed qui verè admonebunt.

§21 Si consueueris adsentatoribus delect
ri, nunquam verum audies.

§22 Ex bestijs exitiabiles maximè, inter f
ras inuidia, inter mansuetas adulatio.

§23 Quàm amanda sapientia & virtus, ta
exercenda adsentatio, que impedit ne ill

peru

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

perueniamus, dum suadet iam peruenisse: tam diligenda recta admonitio, quæ illuc prouehit, dum quantum supersit, et quemadmodum conficiendum sit, docet.

Si reprehendi fers ægrè, & reprehendenda ne feceris. 524

Miserum illum, qui admonitorem, quum eget, non habet. 525

Malorum hominum consuetudinem non secùs atq; ictos peste deuita: utrinq; enim me tuendum contagium. 526

Nisi talis sis, qui confidas te posse illos meliores reddere. 527

Sed huic fiduciæ non est nimis fidendum, præsertim quoniam natura nostra in malum fertur prona: ad virtutem autem adcliuis est, atq; ardua semita. 528

Explora & ipse qui sis, quo loco, qua conditione: nec putes rem ullam esse tantam, ob quam tibi plus, quàm cæteris liceat. 529

Quò tibi plus concedente more licet, hòc minus trahente moderatione libeat. 530

In minores præbe te comem, in maiores reuerentem, in pares facilem ac tractabilem. 531

Sic ut vicioſis semper durus, rigidus, inexorabilis. 532

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

533 A potentioribus contemni te, ne iniquè accipias: potiusq; id crede fieri fortunæ vicio, quam hominis.

534 Si quid à minore proficiscatur, quod tibi parum placeat, cogita non id protinus contumeliam esse, sed libertatem.

535 Te etiam nimis esse delicatum, cui leues titillationes, grandes videantur esse plagæ.

536 Nec oportet existimes te solùm esse hominem, reliquos pecudes, quibus nec mutire liceat. Homo es, viue æquo cum reliquis hominibus iure.

537 Imò verò, si sapientior es, si melior, hoc indulge, hoc concede magis de iure tuo cæteris, tanquam imperitioribus, aut imbecillioribus: tibi verò minus velis ignosci, cui tantum robur sapientia & virtus attulêre.

538 Si virtute non excellis, cur postulas videri alijs potior? si excellis, cur adfectibus moderandis non plus quàm vulgus præstas?

539 Iniuriam accipere, quàm facere: decipi, quàm decipere, satius & præstantius: quod nec humana ignorauit sapientia, ut Socrates, Plato, Aristoteles, Seneca.

Memi-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Memineris humanæ imbecillitatis esse, 540
falli, errare: nec te grauiter aliorum deli-
cta offendant, præsertim aduersum.

Ignoscere, generosi pectoris: iram re- 541
tinere, atrocis, sæui, degeneris, uilis: quod
& natura in mutis animantibus ostendit.

Quumq; Deus nihil vel crebrius faci- 542
at, vel libentius quàm ignoscere, quis est
tam demens, qui negare possit illud esse
pulcherrimum atq; excellentissimum, quò
tam propè ad naturam illam accedimus
summi & præpotentis Dei?

Eris in homines talis, qualem cupis 543
Christum erga te.

Et est profectò æquum, ut eam tu des 544
hominibus veniam, qua in eisdem delictis,
aut alijs non paulò leuioribus ipse eges.

Nulla oratio præstantior, aut efficaci- 545
or apud Deum illa, quam edocti sumus ab
eius filio Christo Domino: quæ idcirco
Dominica nominatur.

At illam non potes verè ac puro ani- 546
mo dicere, nisi toto pectore homini con-
donaris, quidquid ipse condonari tibi à
Deo petis.

Hac lege remittitur nobis ingens de- 547
bitum, si nos exiguum remittamus.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

548 Quidquid unquam homo in hominem peccauit, minutissima pars est eius, quod quiuis hominum singulis momentis in Deum peccat: nimirum tantùm, quanto maior & excelsior est in homine Deus.

549 Si cui es iratus, fac iuxta monitum Apostoli, ne sol occidat super iram tuam.

550 Concessurus cubitum, omnes ex animo rixas, iras, offensiones, cupiditates, solicitudines depone; ut composito & tranquillo animo placidissimæ te quiete tradas.

551 Cui semel ignoueris, cura ut ille sentiat bona fide id esse actum, ut nec ipse iniuriarum memineris, & te experiatur amicum, si qua in re iuuare aut commodare illi potes.

552 Adfectus iniuria, caue ne ultionem tuis manibus de quoquam sumas, nec eam ulli mortalium mandes: non est tibi ius in seruum alienum: imò in conseruum tuum. Domino tuo iniuriam facis, si non illi cognitionem relinquis de conseruo tuo.

553 Atqui Deus est omnium dominus, uniuersi sumus eius serui. Sit satis, te questum: ac ne queraris quidem. Oculus Domini singula intuetur, & iuxta sacrum ver-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

verbum, ipse nouit & facientem iniuriam, & patientem.

Idcirco sic ipse omnibus edicit: Mihi 554
vindictam, & ego retribuam.

Nam cùm in animo sit iniuria, non in 555
facto, solus Deus scit qui fuerit animus, & quod ei debetur supplicium.

Plerunq; putamus eam esse iniuriam, 556
quæ non est: ut sunt nobis adfectus nostri nimis chari, qui non sinunt nos singula ritè examinare, sed ad iudicandum transuersos vi sua rapiunt.

QVOMODO SE QVISQVE geret erga seipsum.

COuuenit te non charum modò esse ti- 557
bi ipsi, sed etiam venerabilem præbere, ut pudeat te tui ipsius aliquid facturi vel ineptè, vel imprudenter, vel impudenter, fœdè, flagicioſe, scelerate, nefariè, impiè.

Pluris facias iudicium conscientię tuę, 558
quam voces omnes ingentis multitudinis, quæ imperita & stulta est: ignota temere ut probat, sic & damnat.

Conscientia est, quę turbata maximos 559

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

adfert animo cruciatus: tranquilla, maxima beatitudinem: cui nullæ opes, nulla possunt regna comparari.

560 Hoc est, quod Dominus in Euangelio pollicetur suis, multò plura etiam in hac vita recepturos eos, quàm quæ pro se repudiarint.

561 Fama nec profutura malo, nec læsura bonum.

562 Mortuus quid plus referes de fama, quàm pictura Apellis laudata? aut equus in Olympia victor? nec viuo quidem prodest, si eam ignorat: si nouit, nihil adfert aliud, nisi ut sapiens contemnat, insipiens sibi magis placeat.

563 Conscientia verum, & solidum, & duraturum reddit testimonium, plurimùm in illo Dei iudicio valiturum, vitæq; huius magna est magistra. Et quemadmodum scitè ille dixit: Murus ahæneus, quo & tuti agimus inter innumera vitæ pericula & securi: nec ullus est tantus error, qui eum commoueat: est enim mente defixus DEO, illiq; fidit uni, ac ei se nouit peculiari esse curæ, cui scit parêre uniuersa.

564 Turpe est alijs notum esse, ignotum sibi.

An

An non tibi sufficit, te & tibi notum esse: & (quod maximum est) Deo? 565

Qui tamen nominis curam abiiciunt, ut audacius & securius peccent, ij duplici- 566
citer sunt mali, quòd nec homines reuerentur, nec Deum.

Et in conscientiam iniurij sunt, quam derident, ac deludunt, tanquam ob id 567
spreuerint famam, ut se conscientiæ suæ liberius vindicarent. quæ hac de causa effusius delinquit, quòd nullo metu coërcetur.

Hoc est amare se, conari, laborare, magnis precibus à Deo petere, ac contendere, ut excellentissima nostri pars ornata 568
atq; exculta sit veris germanisq; ornamentis, nempe religione.

Non is amat se, qui opes, qui honores amat, qui voluptates deniq;, quęcunq; 569
siue extrinsecus sunt, siue in corpore: quum potissima hominis pars sit mens.

Nec amat se, qui ignoratione sui seipsum fallit, vel falli se ab alijs patitur: in- 570
terdum gaudet, quum ea sibi persuadet inesse bona, quæ nulla insunt.

Hic non est in homine amor sui, cùm ipse sit animus: sed amor corporis in- 571

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

fultus, cæcus, ferus, pernicioſus ſibi & alijs.

572 Quem non iniuria caput eſſe, ac originem malorum omnium Socrates pronunciauit, quippe tollit charitatem mutuam, unde in genere humano mala omnia naſcuntur.

573 Nimirum qui ſe hoc modo amat, is nec alium amat, nec ab alio amatur.

574 Superbus mitibus diſcors, ſuperbis multò etiam magis.

575 Seruator noſter breui declarat documento, quid ſit amare ſe, quid odiſſe: Qui odit, inquit, animam ſuam, nihil illi in rebus iſtis fortuitis aut perituris indulgendo, is verè amat eam, & ſaluam cupit: qui verò amat indulgendo, is odit, is vult perditam.

576 Laborem pro æterno & cœleſti præmio, quis niſi amens refugiat? cùm nec caduca hæc & fragilia citra laborem adquirantur.

577 Hæc eſt lex eorum, quibus pater eſt Adam, ut laborent: hęc eorum execratio, quibus mater Eua, ut affligantur.

578 Quantò præſtat adniti, ut maxima merces opera noſtra quæratur, quàm exigua,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

gua, vilis, & euanida? atq; hinc ſempi-
ternus cruciatus, & mœror.

Quid quod facilius, & tutius, & ſecu- 597
rius, ac proinde iucundius leuiusq; eſt,
bene agere: cùm peccatum timoris & ſo-
licitudinis ſit plenum?

Peccatum hominis mors, ut iugulare 580
ſeipſum videatur quiſquis peccat: abdu-
cit enim ſe à Deo vita noſtra, & à quiete
conſcientiæ ſuæ, qua nihil eſt beatius.

Peccati ſordes ablues lachrymis, pœ- 581
nitentia, & inuocatione diuinæ clemen-
tiæ, multum huic confiſus.

Occaſio omnis peccandi, & cauſa, in- 582
tentiſſima cura vitanda eſt. Sapiens ait:
Qui amat periculum, peribit in eo.

Et imminet ſemper occaſioni ſuæ dia- 583
bolus, per quem nunquam nobis licet ſe-
curis agere.

Semper eſt cum eo belligerandum, 584
ut verè Iob dixerit: Militia eſt vita homi-
nis ſuper terram.

Et cùm ſit hoſtis tam potens, robuſtus, 585
vafer, tam callidus, veteranus, exercita-
tus, tot vires habeat, tot ſtrategemata: nul-
la ratione, aut arte, aut ui noſtra propria
poſſemus pares illi, nedũ ſuperiores è con-

 flictu

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

flictu excedere, id circo diffisi nostris copijs, ad Deum adcurrendum est, ad opem implorandam.

586 Hac causa dominus ac magister noster suis illud subinde præcipit, orent & religiosis adfectibus à patre omnium petant, ne in tentationem ducantur, hoc est in prælium, quo manus cum diabolo conserant.

587 Et in oratione, quam ipse nos docuit, illa est coronis: Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à prauo illo insidiatore.

588 Sic ergo agamus semper, tanquam in acie armati, vigilantes, accincti, intenti, occasionibus nostris non indormientes: & cùm tanta sit vitę fugacitas, in tanta incertitate, ut ne crastinum quidem possit sibi quisquam polliceri, stultum est, & periculosissimum, si spes nostras in longum tendamus, differamusq; nos adornare futuro itineri, quò singulis momentis vocamur, inscij quando (velimus nolimus) in illùd pertrahemur. Quam ob rem paremus nobis thesaurum ad futuram vitam, cui aliquid quotidie adcrescat, quo instructi & confisi, nunquam per segniciem aut

socor-

socordiam inopinantes opprimamur, aut discedamus mœsti, sed parati abire, & vitæ huius pleni, agentes præ nobis magnam & optimam spem vitæ, innocentes sanctéq; transactæ per fidem filij Dei & pietatem, quam nos edocuit, quo munere nullum potuit homini à Deo maius aut pulchrius dari: quo Deum noscimus, & quantum effici à mortali potest, æmulamur, sequimur, consequimur.

Sine hoc quid est homo aliud, quam immortale pecus? 589

Vt unus dies humanæ vitæ præferendus est longissimæ ætati corui, aut cerui: ita dies unus ex religione actus, hoc est, diuinæ vitæ, toti æternitati sine religione anteponendus. 590

Hæc est vita æterna, inquit Christus dominus, ut cognoscamus patrem, & quem ille misit Iesum Christum. 591

Hic est cursus absolutæ sapientiæ, cuius primus gradus est, nosse se: postremus, nosse Deum. 592

Regi seculorum immortali, & inuisibili, soli Deo, honor & gloria.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Copus vitæ Christus.

Sit hoc primum symbolum, tanquam felix auspicium cæterorum: quo monemur, omnia referenda in Christum, & in eum dirigenda, ut iaculantium sagittas in scopum.

Pax Christi.

Hæc est, quæ in totum hominem placidissimam concordiam & quietem inuehit, ne quid in ipso tumultuetur, nec cum alio intus aut foris pugnet, vel dissentias.

Murus aheneus sana conscientia.

Impenetrabilis est enim, & qui maximè hominem tutatur: ex Horatio, Hic murus aheneus esto, Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.

Felicitas unica, intus nil strepere.

Fons humanæ felicitatis & miserię in animo est, qui si tranquillus sit, suauissimè agimus: sin commoueatur, insuauissimè: ut si fons turbetur, cœnosa est aqua: si quiescat, liquida, & gustui grata.

Bonis

Bonis omnia in bonum.

Homo probus & sapiens, quæcunq; siue bona contingant, siue mala, ad suam utilitatem vertit dexteritate sapientiæ. Deus etiam omnia, quæ dat charis sibi, conuertit in salutis instrumentum, sicut Paulus inquit: Diligentibus Deum omnia redeunt in bona.

Suspicionibus securis.

Non indulgendum suspicionibus: non leuiter auertendæ, sed securibus sunt rescindendæ.

Virtus instar omnium.

Nulla enim re ad bene viuendum indiget, qui eam habet: quod Stoici senserunt, & id sentire Christianos magis decet.

Virtus citra fortunam valida.

Et hoc ex Stoicis & Christianis.

Tibicen fortunæ virtus.

Infirma sunt sine virtute, quæcunq; vel exterius contingunt, vel corpori: ideò sustentaculum fortunæ est virtus: hoc enim in ædificijs est tibicen.

Sanus intus & exterius.

Iuuenalis ex Socrate: Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.

Anti-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Antidotum vitæ, patientia.

Horatius, Cuius dolori remedium est patientia: hoc est verum antidotum contra tot venena huius vitæ, quibus undiq; intrinsecus & extrinsecùs inuadimur.

Sal vitæ amicitia.

Insulsa est enim vita sine amicitia, & maxima quæq; oblectamenta insuauia, ut Cicero in Lælio declarat.

Oculus vitæ, sapientia.

Sapientia est rerum humanarum & diuinarum noticia, qua sublata, cæca esset vita nostra, & in densissimis tenebris destituta.

In virtute oculi & manus.

Inspicienda enim virtus, & agenda.

Multi nimium, nemo satis.

Habent, intellige. Ex Seneca: Fortuna multis nimium dedit, nemini satis: nam multi quum plus quàm sufficit, aut oportet possideant, nondum tamen videntur sibi habere satis quòd ad cupiditatem viuunt, quæ insatiabilis est.

Satis hoc contento.

Nihil tam exiguum, quod non sufficiat ei, qui amplius non requirit.

Satis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Satis relicturo.

Quid iuuat tam multa congerere, aut tam anxiè cuſtodire, cùm velimus nolimus, relinquenda ſint.

Intus, quàm exterius formoſior.

Vera pulchritudo eſt in animo, idcirco Stoici ſolum ſapientem vocabant pulchrum. Cicero 3. de Fin. & Socrates apud Platonem in Alcibiade de Votis, optabat, ut intus pulcher efficeretur.

Intus quàm exterius ornatior.

Ornamenta interiora ſunt virtutes, eruditio, acumen: quæ excellentiora ſunt veſtimentis, aut forma corporis.

Harmonia interna.

Vt nihil ab alio diſſonet, ſed ſit concentus in animo dulciſſimus: hanc veram eſſe muſicam dicebat Socrates.

Velle inſtar omnium.

Apud Deum ſufficit velle: & gentilium ſunt illa celebrata: Si deſunt vires, tamen eſt laudanda voluntas. Et: Voluntas pro facultate.

Natura quis pauper.

Nulli poteſt deeſſe, quo ſe ſuſtentet: ſic enim prouidit natura, ut facilè ſuppetat ani-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

animantibus alimonia, modò ne quis putet se non posse viuere sine pane siligineo, & pisculis ex mari Ægeo aduectis, aut auiculis multo parandis: panis & aqua vitæ sufficit, interim solum olus.

Opinione quis diues?

Nemo est humanis opinionibus diues: quę in immensum nostros usus auxerunt, ut nemo tam habeat multa, cui non aliquid deesse videatur: quo fit, ut diues non sit, cùm aliquid requirit amplius. Ita, si errorem communem recipimus, nec sua opinione quisquam erit diues, nec aliena.

Nec malum, nec frontem.

Nec mali quid feceris, reueritus Deum: nec quod malum æstimetur, reueritus homines: tum ne alios offendas, aut exemplo sis ad malum.

Sapiens solus longæuus.

Vita enim stultorum non est vita. Ea demum est vita, quæ per sapientiam agitur. Ita præferendus est unus dies sapientis longissimę æternitati stultorum: ex Ciceronę 5. Tusculanarum quæstionum.

Nocere promptum, ut pessimum.

Prod.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Prodesse abstrusum, ut optimum.

Nihil est tam imbecillum, aut tenue, quod non possit aliquà nocere, sed prodesse difficilimum: non est hoc cuiusvis. Et nocere pessimum, nempe diabolicum: prodesse verò, utpote diuinum præstantissimum: idcirco nemo explicare debet vires suas nocendo: quum aranei morsus possit hominem necare: sed iuuando, quod rarum est pulcherrimum, diuinæq; naturæ cognatum.

Pauper egens, non carens.

Non est pauper qui caret, sed qui eget, qui desiderat. Socrates forum ingressus: Quàm multis, inquit, ego non egeo.

Alienis lachrymis cautior.

Alieno risu lætior.

Non est gaudendum alienis malis, sed danda opera, ut illis fiamus cautiores, ne in illorum causam incidamus: nec inuidendum alienæ lætitiæ, sed gaudendum, tanquam si tibi contigisset.

Cor canum in iuuenili corpore.

Vt sit prudentia senilis in iuuenta: cor enim sedes est ingenij & mentis, unde cordati homines.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Pedica nimia fiducia.

Decipitur facilè, quisquis nimium fidit alijs: sed potissimum, qui sibijpse, ne virtuti quidem suæ: unde facilè nascitur arrogantia, & vanitas, quæ sæpissime virtutibus succrescit.

Columbi oculus in serpentino corde.

Hoc est Euangelio: Estote prudentes ut serpentes, & simplices sicut columbæ. Decet enim nos corde sapere, sed oculo in iudicando uti minimè maligno aut uafro.

Oculus in sceptro.

Nulla virtus magis decet principem, quàm prudentia. Quid enim aliud est potentia in stulto, quam gladius in manu furentis? Istud sumptum ex Hieroglyphicis Ægyptiorum.

In virtute delphinus.

Narrant nullum animalium, celerius esse delphino. Admonemur, non debere nos differre bene agere, sed uti in eo adgrediendo magna celeritate.

In ultione Callipedes.

Suetonius in Tyberio refert, hunc seu hominem, seu animans aliud, cùm diem totum se commouerit, non promouere tamen

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

men cubitum unum, ut tarditas illa in prouerbium venerit. Significat symbolum, lentissimos debere nos esse in ulciscendo.

Temporis minister.

Allusio ad vetus oraculum, Tempori pare: de quo Plato, & Cicero, & Seneca. Adcommodare se debet unusquisq; tempori, nec speret coacturum se tempora, ut suis rebus seruiant: ipse potius præsenti rerum statui subseruiat.

Tempori parcus dispensator.

Et istud vetus: Tempori parce. Nihil carius debet nobis esse. Quippe nihil est aliud tempus, quàm vita, quam unusquisq; tantùm se amare profitetur, quum nullius rei magis sit prodigus, quàm temporis. Seneca de breuita de vitæ eodem spectat.

Magno vendendum tempus.

Gloria Crocodilus.

Animal est in Nilo, amne Ægypti: cuius hanc ferunt naturam, ut persequentes fugiat, fugientes persequatur. Sic gloria quærentes fugit, negligentes sequitur.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

quitur. Saluſtius de Catone: Quò minus gloriam petebat, hòc eam magis adſequebatur.

Hemerobia vana gloria.

Ariſtoteles ſcribit, ad Hippaniam Scythiæ fluuium naſci beſtiolas, quæ ad perendinum diem nunquam perueniant, quæ hac de cauſa dicuntur ἐφημερίδες & ἡμεροβίαι, quaſi diariæ: ſic inanis gloria citò extinguitur, nec diuturna eſſe poteſt.

Diſce viuere.

Diſce mori.

Vtrunq; ex æquo diſcendum, & rectè viuere, & rectè mori. Nemo rectè moritur, qui non rectè vixerit. Hoc eſt totius vitæ exercitium, ut bene viuamus, nec iniquo moriamur animo.

Viue, ut poſt viuas.

Sic eſt hîc viuendum, ut ad alteram perueniamus meliorem, atq; adeò veram vitam. Nam præſens vita quid aliud eſt, quàm peregrinatio?

Virtus exercetur, non perit.

Generoſa virtus flatu accenditur.

Virtus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Virtus inimicitijs fortunæ crescit.

Eodem pertinent, Virtutem maiorem fieri aduersis, tanquam materia suorum incrementorum. Medium referri potest, vel ad flatum iratæ fortunæ, vel ad laudem.

Extorquet quies.

Nullum imperium grauius aut potentius quieto, in quo inest plus autoritatis & maiestatis, quàm in vehementi ac turbulento. Tale describit Vergil. Æneid. Ac veluti magno in populo. Et Claudianus de consulatu Manlij Theodori: Imperium concitatum ut multum habet impetus, sic minus virium: citiùs contemnitur, faciliùs frangitur.

Terret imperium.

De imperio vehementi, quod metum quidem incutit, sed debilitat subditorum vires.

Blandum imperium imperiosum.

Maiores enim habet vires, & fortiùs cogit. Ausonius: Blando vis latet imperio.

Domitrix omnium patientia.

Vergilius: Vincenda omnis fortuna ferendo

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

rendo est. Fortuna & casus humani & impetus hominum retunduntur, si opponatur moles patientiæ: quod ostenderunt martyres nostræ pietatis.

Nobilitatem non dat unus dies.

Nemo est nobilis, quòd his aut illis parentibus natus sit: nec sors nascendi, quæ uno die contingit, facit nobilem: sed præclari virtutis actus. Iuuenalis: Tota licet veteres exornent undiq; ceræ Atria, Nobilitas sola est atq; unica virtus.

Generositas virtus, non sanguis.

At idem tendit. Inductione ad eam rem utuntur: Quis equus generosus? quis canis? nónne qui optimus? & sic in cæteris animantibus, ac stirpibus. Ergo & generosus homo non alius, quàm optimus.

Fortuna nimis blanda, hamata.

Publius in Mimis: Fortuna quum blanditur, captatum venit. Nulla est alia fortuna quàm Deus: sed admonemur, non efferri, non fidere corporis ac diuitiarum successibus: hi enim fortunæ nomine

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

mine ſolent intelligi, nec Deus nos fallit, ipſi nos fallimus, ſtultè utentes rebus.

Fortuna fallacior, quò blandior.

Quod ego ad moderationem animi Cardinali Cronio dederam: ſed non tam ſymbolum id fuit, quàm vaticinium. Nam quum ſe effuſiſſimè fortuna in illius & Ceruiani patrui ſinum effudiſſet, repentè utrunq; abſumpſit: ſed Cardinalem adoleſcentem adhuc, alterius & vigintì annorum.

Stabiliſſima fortuna ſtultiſſima.

Idem Mimus: Fortuna nimium quem fouet, ſtultum facit. Adimit enim mentem, & tantis ſucceſſibus inſoleſcit animus humanus, ut iam nec alios ferre poſſit, nec ſe. Memini matrem tuam ſapientiſſimam fœminam dixiſſe mihi, quum à Sion ad Richemundiam cymba veheremur, ſe quidem temperatam & mediam quandam fortunam malle, quàm vel aſperrimam, vel leniſſimam: alterutrum tamen optandum ſi eſſet, electuram citiùs, triſtiſſimam, quàm blandiſſimam: infelicibus non deeſſe conſolationem, fortu-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

natissimis deesse mentem. Quod dictum verè pudici pectoris & sapientis, ego apud multos in hac regione celeberrimum feci.

Corpus excors fragile.

Horatius: Robur sine consilio male ruit sua. Et apud Ciceronem sæpè, Nihil esse vires citra consilium.

Cor vel incorporeum firmum.

Consilium magnas per se habet vires, etiamsi corporeę vires desint: quod ostendit natura in formicis aut apiculis. Salustius: Non viribus, aut velocitate corporum res magnæ geruntur, sed consilio, & autoritate. Eadem est sententia Ciceronis in Catone maiore.

Fideli nullæ feræ.

Omnia ei concreduntur, nihil est ei clausum. Theognides: O Cyrne, argento fidelis præstat & auro. Contrà, infideli nihil est satis clausum.

Autoritas rerum agendarum telum.

Plura perficit autoritas, quàm vires, aut etiam consilia. Declarari hoc potest in principibus, qui magnas res gerunt,

non

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

non tam opibus aut ſapientia, quàm autoritate & maieſtate. Bella, dicebat Cæſar, fama plurimum confici. Multum quoq; intereſt quis dicat, honoratus, an inhònoratus, ut ait apud Euripedem Hecuba.

Veraci creditur & mentienti.

Propter autoritatem, & præceptam fidem.

Mendaci non creditur, & iurato.

Ariſtoteles interrogatus, quid lucrarentur mendaces, reſpondit: Vt cùm vera dicant, nemo credat.

Magnes amoris amor.

Nihil eſt quod ſic alliciat amorem, ut amor. Martialis. Hoc non fit verbis, Marce, ut ameris, ama. Eſt naturalis quædam in rebus coniunctio & harmonia, ut nemo illum oderit, à quo dilígitur. De hoc Plato, Seneca, & alíj.

Philtra amor.

Itaq; non eſt opus alio poculo amatorio ad amorem exprimendum, quàm amore.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Magnum ſatellitium amor.

Claudianus: Non ſic excubiæ, nec circumſtantia pila, Vt tutatur amor. Salluſtius: Non arma, aut opes præſidia regni ſunt, ſed amici. Nemo enim vult nocere ei, quem amat. Simile eſt quod ſequitur:

Firmiſſimæ opes amor.

Non modò impia, ſed ſtulta eſt etiam in rebus mundanis illorum vox, qui aiunt, omnia in pecunia eſſe conſtituta, amorem parum poſſe: quum videamus maximas opes propter odium ſubuerſas: minimas verò & infirmas amicitijs conſtabilitas. Hinc verbum vetus: Vbi amici, ibi opes. Apud Germanos & Scythas nullæ fuerunt olim opes aliæ.

Vbi terror, ibi timor.

Neceſſe eſt cum timere, qui terret alios, Ex vetere ſententia apud multos celebri.

Vbi uber, ibi tuber.

Apuleius in Floridis: Nihil quidquam homini tam proſperum diuinitus datum, quin & tamen admiſtum ſit aliquid

quid difficultatis, ut etiam in ampliſſima quaque lætitia ſubſit quæpiam vel parua querimonia, coniugatione quadam mellis & fellis: Vbi uber, ibi tuber.

Omnia propoſuit labori Deus.

Horatius: Nil ſine magno Vita labore dedit mortalibus. Et Verg. Labor omnia vincit Improbus. Ferunt fabulę, Iovem hominibus omnia venalia expoſuiſſe, precium eſſe laborem. Dici non poteſt, quantum in re omni valeat quantulacunq; ſedulitas, ut de formicis ſcribit Plinius.

Immodica imbecilla.

Modica firma.

Quum Theopompus rex Lacedæmoniorum Ephoros regio imperio oppoſuiſſet, quærenti uxori, quòd minorem filijs potentiam eſſet traditurus, quam à patre accepiſſet: Atqui firmiorem, inquit. Modicum verò, cùm mediocre eſt, tum moderatum. Vtroq; dictum pertinet. Et in omni vita res mediocres iucundiores ac ſtabiliores ſunt, quàm vaſtæ ac immanes. Vnde illud Heſiodi: Dimi-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

dium plus toto: quia mediocritas nimietate præstabilior. Et Claudianus: Viuitur exiguo meliùs.

Magnus ope minorum.

Nemo ad magnitudinem peruenit, nisi auxilio minorum: quò grauius est illum infirmiores despicere, quorum adiumento eò euectus est, unde hoc ipsi facere liceret.

Vicit vim virtus.

Virtus ut Deo cognata, vires omnes hominum infringit.

Strauit fortunam virtus.

Multis exemplis ostensum est, potentiorem esse virtutem opibus & casibus fortuitis, ut magni & excellentes virtute viri humanos casus sublimes & intrepidi calcarint: & quibus opes succubuissent, ea virtus superauit: velut carcerem Socrates, Rutilius exilium, inimicitias potentum Cato: sed atrociſſima dictu nostri martyres.

Fortitudo in fortunam, non homines.

Non est fortitudo cædere, sternere, cladem hominibus adferre: hoc beluarum

rum est, non hominum. Vera fortitudo est, vicia cohibere, fortuita despicere, nihil nisi probitatis timere iacturam.

Optima, cibus inuidiæ.

Inuidia non arrodit nisi excelsa & optima: humilia, abiecta, vilia negligit, non sunt illi esui. Molestum est, inuidiam ferre, & tamen molestius, nihil habere inuidendum.

Inuidia sibi & alijs venenum.

Alia perimit, sed primùm seipsam: in cæteris inuidia est iniquissima: in hoc æquissima, quòd & illum tanquam veneno consumit, in quo est: & eum ulciscitur, quem impetit.

Inuidia vipera.

Ferunt hanc edi, arrosis matris lateribus, ita priusquam exeat, matrem perimit. Sic inuidia primùm omnium enecat eum, in quo gignitur, tum prodit venenatissima fera.

Quod Deo, & homini.

Æquum est, nosipsos voluntati Dei præbere morigeros, ac obsequentes: nobisq; idem placere, quod Deo. Ne quis indigne-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

indignetur aut improbet, res sic aut aliter euenire, quum autor omnium sit Deus: nos quorsum tendant ignari.

Dacæcus.

Accipe oculatus.

Decet eum qui dat, non meminisse beneficij: nec multum sectare cui det, certè continuò oculos auertere, ne exprobrare, aut imputare videatur, aut laudem quærere. Eum verò qui accipit, intueri non tam munus, quàm dantem: & semper meminisse gratiæ. Idcirco fingunt tres esse Gratias, duas nunquam retrospicere, tertiam semper priores intueri.

Bonus bonis & malis.

Malus nec bonis nec malis.

Bonus & admirabilis & charus est bonis & malis: malus verò neutris.

Præsidium in innocentia.

Inter tot vitæ huius pericula, cùm reliqua omnia iniuriæ obnoxia sint, innocentiæ noceri non potest: tum & reliqua fluxa, & euanida, & infirma sint, sola innocentia efficit, ne aliqua violare possimus. nec quisquam alia re magis fidere, aut

aut alia debet comparare suæ salutis munimenta, quis non tutus modò agat inter pericula, sed inter maximos terrores securus. Innocentia humanorum summum, inquit Plinius in præfatione.

Matura.

Quod aliter dicitur: Festina tardè, Augusti verbum apud Suetonium. Per quod intellige, debere in negotijs gerendis celeritatem tarditati admisceri, nec quicquam nimis properanter agi, nec minus lentè. Hæc duo verbo unico significari putant, Matura, ut apud Salustium: Nam priusquàm incipias, consulto: & ubi consulueris, maturè opus est facto. Quanquam in consultando velim suscipi plus tarditatis, in agendo autem, modò satis grauiter deliberatum, plus celeritatis.

Ciconiæ beneficium.

Ciconiæ hic mos est, ut unum è pullis relinquat ei domui, in qua est nidulata: tum & parentes senio defectos tamdiu & nutrit, & gestat humeris, quam ipsa eis fuerat paruula atq; imbecillis educata:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

cata: unde ἀντιπελαργεῖν. Ita optimè in eam collocatur beneficium, & in homines gratos: qui eius significantur nota, tametsi commodandum est cuicunq; possis. Quod vulgò nostrates dicunt: Benefac, nec spectes cui: sed gratis, potissimùm propter exemplum.

Comœdia vita humana.

Est enim ceu ludus quidam, in quo unusquisq; agit personam suam. Danda est opera, ut moderatis adfectibus transigatur, nec cruenta sit catastrophe, aut funesta, qualis solet esse in Tragœdijs: sed læta, qualis in Comœdijs, ideo additur:

Ne vita Tragœdia.

In qua turbulenta & sæua sunt omnia.

Confide rectè agens.

Neminem metue innocens, nam probo animo nemo potest nocere: & si corpori noceat, hactenus nocet, ut animam ex eo tanquam è carcere in libertatem emittat, veramq; vitam.

Veritas temporis filia.

Verum, quod diu latuit, procedente tempore existit & apparet, ne quis fidat men-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

mendacio, vel putet in occulto veritatem ſemper fore. Cicero: Opinionem commenta delet dies, naturæ iudicia confirmat.

Lupus mendacio tempus.

Vorat enim, & abſumit.

Veritas premitur, non opprimitur.

Laborat verum, ſed eluctatur tandem.

Mendacio comites tenebræ.

Tandem enim obſcuratur: tum & amat tenebras, quibus tueatur ſeſe.

Veritatis ſplendor comes.

Exilium inter malos.

Non eſt exilium à patria abeſſe, ſed à bonis, & inter malos agere. Relegarunt Sinopen ſes Diogenem Cynicum: Et illos relegaui, inquit Diogenes: quum hic Athenis viueret, illi in Pontica barbarie.

Ne hilarem inſaniam inſanias.

Ex Seneca, quum quis mente abiecta, vel ſubmerſa, voluptatibus ſe & delicijs mancipauit.

Inter

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Inter ſpinas calceatus.

Admonet non incautè agendum inter inimicos: quumq; inimicis ſepta ſit hæc vita, circumſpectione & magna cautione opus eſt ad eam tranſigendam.

Deum ſequere.

Vetus dictum, Ἕπου θεῷ. Poteſt ſic dici, Deus lux: ut illius & ductui atq; auſpicijs te totum in hac vitæ milita permittas, & imperijs obtemperes, & exemplum æmuleris.

Fama pluris, quàm opes.

Et iucundior eſt, & utilior. Multos videmus magis ſpoliatos opibus, propter aduerſam famam, alios propter ſecundum & fauorabilem rumorem locupletatos.

Virtus pluris quàm fama.

Res ſolida & firma, & perennatura, pluris æſtimanda eſt, quàm ficta, atq; adumbrata: & corpus quantò maioris, quàm umbra?

Virtutis umbra gloria.

Ex Socrate. Ideo compendioſa eſt ad gloriam per virtutem via.

Oculos

Oculos in pectus.

In pectore est cor, sedes cogitationum. Perinde est ac si dicas: Nosce teipsum.

Non extorquebis amari.

Claudianus in Panegyrico sexti consulatus Honorij. Cætera extorquentur vi: amori non potest vis inferri.

Tempus edax rerum.

Ovidij in Metamorph. 15. & Aristoteles: Omnia tempore contabescunt, & decidunt, præter Deum & spiritus, quibus ille immortalitatem communicauit.

Subjecta Dei manu consistimus.

Nec angeli, nec animæ nostræ sunt natura sua immortales, sed voluntate Dei: nec res ulla vel momentum duraret, nisi eam regentis Dei cura sustinerit. Quò intolerabilior est in tanta infirmitate superbia, aut ingratitudo, si non agnoscas, cuius munus sit vita, & ea, quibus intumescis.

Gloria vento discutitur.

Quum aliud non sit, quàm flatus quidam.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Propter inuidiam vela opulentiam.

Inuidia (inquit Saluſtius) ex opulentia orta eſt: ideo opes cælandę ſunt, ne inuidiam nobis pariant: graue eſt enim eam ferre, quamuis innoxiam.

Honores onera.

Multæ curæ & ſolicitudines ſuſcipiendę ſunt, multi labores adeundi conſtitutis in dignitate, aut honore: maximè, quum illum ſtudent conſeruare. Non minùs erit venuſtum ſi dicatur: Faſces, faſces. Erant faſces magiſtratuum Romanorum inſignia. Sunt & faſces farcinæ ac onera.

Virtutis radices altæ.

Ad ſtabilitatem virtutis pertinet, cùm reliqua vix ſummo ſolo hæreant.

Mortalibus immortalia præferenda.

Vt virtus & eius æternum præmium diuitijs aut honoribus, aut quibuſuis humanis adfectibus.

Alata ætas.

Celerrimè enim auolat: & fugiunt freno non remorante dies. Et hoc citiùs, ſi ſit bona ætas: nam mala diutius immorantur, & premunt.

Fidens,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Fidens, non confidens.

Sperandum est bene, sed non stolidè, aut imprudenter: quumq; incerta sint omnia futura, nec in felicitate attollendus est animus, nec in aduersis contrahendus. Nec id tamen sperandum aut adgrediendum, quod maius sit viribus, aut verecundiæ terminos excedat.

Cuius pudebit, pigeat.

Ne feceris, quod factum nolis.

Finis in re omni spectandus est: stultumq; est id agere, quod postea multo redempturus sis. Ne feceris, quum parum proderit pœnitentia.

Stulta de alienis superbia.

Videtur enim absonum, si ob eas te res ex tollas, quæ tuæ non sunt. Porrò quid sit alienum, declaratur proximo symbolo.

Alienum quicquid adimitur.

Quod tolli potest, nostrum non est, ut fortuita & corporea: solus animus est noster.

Quod commodauit fortuna tollet.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Quod mutuauit natura, repetet.
Quod parauit virtus, retinebis.

Commodata videntur à fortuna, quę eadem redduntur: mutuata à natura, quę ſimilia, non eadem: ſed utraq; non diutius futura ſunt apud nos, quàm creditor aut commendator permiſerit. At virtutis præclara facinora, quemadmodum inquit Saluſtius, ſicuti anima ipſa, immortalia ſunt.

Princeps priuatis ſublimior ſentiendo.

Non decet principem aut opibus modò, aut potentia priuatis excellere, ſed ſenſu quodam, & opinionibus ſupra popularem captum ſapientiſſimis: ut non moueatur exiguis & vilibus reculis, ſicut plebecula: ſed ſit in eo, ut dignitas ita ſapientia quædam ſingularis. Indignum enim eſt eos, quibus cæteri parent, non melius de rebus cenſere, quàm vulgus imperitorum hominum.

Princeps multis conſulendo.

Hoc demum eſt principem agere, publicas utilitates ſuis anteponere, exiſtimareq; neminem eſſe inter ſubditos, cuius cura

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

cura peculiariter ad se non pertineat. Itaque princeps officium suum implet, propria commoda & proprios adfectus exuendo, induendo communes: idcirco enim electi sunt principes, ut essent, qui suis priuatis soluti curis, publicis excubarent. Licebit & sic dicere: Officium est imperare, non regnum.

Tu tibi venerabilis.

Ne quid turpe vel agas, vel cogites, reueritus teipsum.

Malum occultum perniciosissimum.

Non enim potest aut pœnitudine deleri, aut castigatione tolli, aut explicatione leuari, aut consolatione leniri, siue sit delictum, siue adfectus aliquis.

Non quàm diu, sed quàm bene.

Ad vitam & actiones omnes pertinet. Multis breue tempus seu vitæ contigit, seu quid aliud agendi: nemini adempta est in quantulocunq; tempore facultas rectè se in eo gerendi, quod instituit. Ideo non refert, quanta sit ei diuturnitas, sed qualis administratio. Nec vitam, ut sit bona, longam esse oportet,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

vel in uno momento ſanctiſſimè licet viuere.

N. *Nomen præ opibus.*

Pluris enim faciendum eſt bonum nomen, quàm diuitiæ multæ, iuxta ſententiam Solomonis.

Odioſus, modò immeritò.

Ne cures quòd odio habearis, modò id culpa tua non contingat, quod aliquid ipſe feceris odio dignum.

Ingratitudo multis immerentibus noxia.

Ceſſant enim homines benefacere, ſi in ingratos inciderint: ita gratos recuſant experiri, ab ingratis læſi. Idcirco lex erat in Græcia aduerſus ingratos, quod id vicium videretur communioni & ſociati hominum vehementer damnoſum.

Iniuria obliuione ulciſcenda.

Non eſt verior aduerſus iniuriam ultio, quàm ſi obliuiſcaris eius: Sic enim nec animum uret, nec magis lædet, quàm ſi facta non eſſet.

Præcipitis conſilij aſſecla pœnitentia.

Multum enim cogitandum & deliberan-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

berandum est, antequam statuas. Sententia ex Platone sumpta.

Quod uni, & omnibus.

Pari sumus omnes creati lege. Quidquid uni euenit, potest omnibus euenire: ne quis cum aliena videt mala, securus agat.

Ne ferrum igni.

Non est ira ferro armanda. Ex Pythagoræ symbolis.

Lachrymis ignis extinguendus.

Iram contra de lachrymis, & pœnitentia, & petitione veniæ placato, non solùm Dei, sed etiam hominum: non est turpe veniam precari. Turpe est, Deum aut hominem habere inimicum.

Fastigio caput summitte.

Potentiæ cede: ne cum opulentiore, aut maiore, aut meliore contendito.

Falso nomine non gaudendum.

Fluxum est enim & momentaneum, nec iuuat cùm reclamat conscientia.

Amicus, ut non alius.

Inimicus, ut non idem.

Amicus sic amandus est, sic colendus,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

sic cum eo versandum, ut non putes posse inimicum fieri. Inimicum verò sic oderis, tanquam aliquando amicus sit futurus. In quo damnatur à Cicerone sententia Biantis Prienæi, quam securus est in Mimis Publius.

Quod videri vis esto.

Nulla via facilior. Non idem valent fucata & simulata, quod vera & solida. Magna istis inest vis, infirma sunt illa.

Oculum in metam.

ad prima

Spectandus est in omnibus rebus finis & exitus, ne præsentibus periculose decipiamur.

Nocens metuit pœnam.

Innocens nec casum.

Nocens, stimulante conscientia, metuit paratam legibus pœnam: innocens fiducia conscientiæ, nec humanos casus pertimescit: cùm sua omnia in se uno, hoc est, in animo & virtute posita esse ducat: tum & illum sequitur, illi fidit, in cuius manu sunt casus omnes.

Excusanda seruitus sub necessitate.

Non dico honesta, ut Publius, sed excusan-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

cusanda: causam enim probabilem potest adferre, cur seruiat, quia necessitate impellitur: sed multum interest, quam quisque fingat sibi necessitatem.

Ne à pudendo vincaris hoste.

Vt voluptatibus, libidinibus, cupiditatibus, ira, & cæteris vicijs.

Turpibus ne seruito.

Vt vicijs & malis hominibus, quorum consuetudine fis peior, & eorum sceleribus videris esse minister.

Amicum inimicum fugito:

Hoc est, assentatorem, fucatum amicum, & eum, qui sub amicitiæ nomine odit, aut contemnit, aut inuidet. Sunt enim, qui amicos infelices diligunt, felicibus inuident. Tum illos potissimè fugito, qui amorem simulant, cùm insidiantur probitati & virtuti: aut qui familiaritate ostensa, labem & ignominiam adferunt, quique ad flagicia & facinora vel exhortantur, vel incitamento sunt exemplo sui.

Ne lingua mente celerior.

Cogitandum priùs quid loquaris. Ve-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

lociſſimus datus eſt animus, ne quid poſſit eum præuertere, ſi velit: debet hic eſſe linguæ clauus.

Bellum cum vicijs.

Non cum hominibus debet geri bellum, nec vires ac robur in eos oſtentandæ: ſed in vicia, qui ſunt veri hoſtes, nobis exitiabiles.

Diuitiæ iniuriæ pignora.

Ex Eucherio Lugdunenſ. Multis fit iniuria, tantùm ut tollantur opes: expilantur à furibus, ſpoliantur à latronibus, & cæduntur. In hos calumniatores inuadunt, in hos iudices acriter cognoſcunt, & animaduertunt: præſertim in ijs criminibus, ob quæ fortunæ adimuntur: in quibus nulli tutiores ſunt, quàm qui quod perdant non habent, nulli periculo propiores diuitibus.

Bona ad benefaciendum.

Non conuenit bona vel animi, vel corporis, vel extrema data eſſe homini ad nocendum, nec ad malefaciendum tributa ſunt: quod nomen ipſum indicat, ut & ſibi proſint & alijs.

Maxi-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Maximæ opes prodesse.

Nihil iucundius ipsi, qui id facit: nihil eidem tutius: nam qui profuit multis, hunc tuentur multi.

Thesaurus gratia boni.

Magnus est thesaurus gratia, quam vir bonus debet pro beneficio.

Quod vides non diu.

Quæcunq; in vita cernis, non diu cernes: aut enim illa interitus auferet, aut te.

Vt verax, ne suspicax.

Ex Eucherio. Qui enim suspicax est, facilè quæ comperta non habet, adfirmabit: ita mentietur adfectus impulsu.

Non diues, ni contemnas.

Ex Seneca. Nemo enim suis diuitijs, ut oportet utitur: nec fructum ex eis ullum capit, qui noctes & dies pro illis est sollicitus: qui verò possidet tanquam alienas, hic demum tanquam suis fruitur. Nullum bonum iuuat animum, nisi ad cuius amissionem ipse præparatus est. Hinc illud Mimi: Despicere oportet, quod possis deperdere.

Expen-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Expende.

Singulorum pondus & precium æstimandum, tum quæ dicturus, quæq; acturus, exordia, progressus, exitus rerum.

Sine querela.

Viuendum ita, ut non sit, cur vel de te quisquam conqueratur, vel ipse de quoquam aut de fortuna: nec ipse cuiquam facias iniuriam, nec factam tibi credas. Seneca de Tranquillitate vitæ: Adsuescendum itaq; conditioni suæ, & quam minimum de illa querendum, & quidquid habet, circa se commodi, apprehendendum. Nihil tam acerbum est, in quo non æquus animus solatium inueniat. Hoc in symbolum nostrum.

Antea. *Frenum in lingua.*

Ne soluta dicat quod noceat: undè infrenes nominantur.

Ne bos in lingua.

Allusio ad vetus prouerbium. Bos moneta nummi erat Attici, & hinc ipse nummus sic appellabatur. Qui tacebant precio conducti, dicebantur loqui non posse, quòd bouem haberent in lingua.

Simi-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Simile eſt illud, quod in Demoſthenem mercede tacentem, cùm anginam cauſaretur, quidam dixit: Non anginam patitur, ſed argentanginam.

Accuratè cogita immutabilia.

Multum deliberandum eſt, antequam facias, quod factum mutari non poterit: ut ducere uxorem, ſacris initiari, aut bellum ſuſcipere, aut prælium committere. Poteſt etiam aliò referri, ut multum de æternis illis poſt vitam cogitemus, quò ſanctius hic viuamus.

Longus, modò tutus.

Ad vitam ſpectat, ad tempus etiam, ne ſectemur diſpendioſa compendia vel in eruditione, vel in parandis opibus, aut eiuſmodi. Auguſtus ſolitus erat dicere: Sat citò, ſi ſat bene.

Populo cede, non pare.

Non eſt cum multitudine pugnandum, belua multicipiti: ſed nec eius opinionibus adſentiendum.

Et pilo ſua umbra.

Nullus eſt tam contemptibilis, qui non & prodeſſe in loco, & quod facilius eſt,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

est, nocere possit : ideo nemo contemnendus.

Hospes ne curiosus.

In aliena domo, in aliena ciuitate decet unumquemq; modestè se gerere, nec curiosè se interponere in administrationem. Multò magis conuenit nos in hoc mundo minimè solicitè, aut curiosè agere, in quo planè hospites sumus, seu exules veriùs.

Cæde, modò doce.

Ex amore sciendi dictum à Diogene Antisthenì, cùm is sustulisset baculum, ut discipulum cæderet, molestum scisciatorem.

Magnum hospitium magni hospitis.

Non potest exiguum esse hospitium, quod implet magnus hospes : nec contemnendum id corpus, quod inhabitat excelsus animus.

Tota vita dies unus.

Ex Quintiliano in Mathematico. Si omnia vitæ huius diligenter excutiantur, quid aliud est vita tota, quàm dies unus? aut quid est in uniuersa vita, quod non

sit

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

sit in quouis die? ut mirandum sit, non exatiari homines eisdem toties redeuntibus.

Diarij omnes.

Ex superiore pendet, & ad breuitatem ætatis refertur.

Ex usu, non collatione fortunæ.

Vt sis diues, non spectandum est tibi quantum alij possideant, sed quanto tu egeas.

Maiores superbus, minores mœstus.

Ad minuendam superbiam spectat quisq; præstantiores se, in eo, de quo intumescit: ad leniendum mœrorem infeliciores, in eo, de quo tristatur.

Foris Argus, domi talpa.

In eos, qui in aliena mirè oculati sunt, ad sua cæci. Argus centoculos fuit, talpa est cæca. Fabella est de manticis apud Æsopum & Persium, quarum altera dependet ad pectus, in qua sunt aliena vicia: altera ad tergum, in qua nostra. Potest etiam dici: Domi Tiresias, foris lynx.

Ne

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Ne nimium ſcrutare.

In eandem ſententiam & ſic: Ne moleſtus percontator.

Certum in incerto.

Nihil eſt vita incertius, in hac paranda eſt virtus, certiſſima poſſeſſio: intuenda altera illa immortalis. Cogitanda mors, qua nihil eſt certius: vanæ & incertæ ſpes, & ſolicitudines dimittendæ, quibus (quemadmodum Manlius inquit) dum quærimus æuum, perdamus.

Voluptates ſpectæ abeuntes.

Nam quum adueniunt, delectant: ideo pulchræ iucundæq; exiſtimantur: recedentes, turpitudinem ac fœditatem ſuam produnt. Poſſet ſic adformari: In voluptate deſum, non faciem. Videbis fœditatem earum, & pœnitentiam, quam relinquunt: ſic fit, ut eas auerſeris, ac deteſtere.

Voluptas malorum eſca.

Platonis ſententia. Malus capitur voluptate, bonus conſilio. Bono viro Deus eſt lex, malo cupiditas.

Falle

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Falle viuens, sed non te.

Vetus erat, λάθε βιώσας. Putant fuisse dictum Epicuri: de quo Plutarchus, & Horatius. Nec vixit malè, qui natus moriensq; fefellit: addendum tamen, ne quis seipsum in vita ignoret, & si ab alijs ignoretur.

Non refert quà, sed quò.

Nihil refert quà transeas in hac peregrinatione vitæ, sed quò peruenias. In omni loco, in omni fortuna licet rectè agere, & illò peruenire, quò intendimus.

Scopulus in undis.

Vt sit in animo tanta firmitas, quam undæ omnes & fluctus humanorum casuum concutere non valeant, semper immobilis, & altior fortuna.

Miserrimum pendere.

Inter spem & metum suspensum esse, miserrimum.

Ne bis puer.

Antiquum prouerbium, Bis pueri senes: de senibus deliris & dementibus. Admonet, ne in grandiore ætate viuamus, aut sapiamus pueriliter.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Ne laborem citra præmium. &
Ne laborem laboris præmium.

Laboris in res mundanas vel præmium eſt nullum, aut certè vanitas: vel alter labor honeſtior quidem, ſed moleſtior: ut qui dignitates dignitatibus mutant. Sic clamat Hercules ille in Tragœdia: Finis unius mali, gradus eſt ſequentis. Interim præmium horum laborum eſt ſempiternus cruciatus, ſicut Paulus inquit: Stipendia peccati mors.

Pertuſo dolio nihil infunde.

Alluſio ad dolium Danaidum, apud inferos, ut habent fabulæ. Ad multa tendit, ne quid des prodigo & profuſo: ne rimoſæ auri, & loquaci arcanum credas, ne cupiditatibus inſeruias, ne voluptatibus obſequaris, ne inſatiabilibus largiri adſueſcas.

Turpe gigantem in nano.

In tam puſillo corpore, quantum natura dedit hominibus, tam fragili & infirmo, turpiſſimum eſt eſſe tam ferum & ſuperbum animum, qui ſtultitia & ſuperbia cœlos etiam contingat.

Diſſi-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Difficilis gloriæ custodia.

Quàm multa perferenda sunt studioso gloriæ, ut paretur, ut parta conseruetur: Maior perpetienda est seruitus, quàm emptis lapide: quum gloria, nisi fundamentis virtutis innitatur, fugacissima sit.

Malus potentiæ custos metus.

Fragiles opes, quas multi metuunt, ac proinde oderunt. Sententia est omnium ferè sapientùm, quam tractat in Officijs Cicero.

Nescis quid ferus vesper vehat.

Futura incertissima, ne quis nimium vel confidat, vel desperet. Dictum est Varronis, qui sic satyras aliquot suas inscripsit. Eodem refertur: Inter os & offam.

Faciem ne aperias.

Tecta est facies humana verecundia: quod solum velamentum reliquit ei natura: non est exuenda tam honesto tegumento. Nihil enim inuerecundia detestabilius.

Manum per frontem ne ducito.

Allusio ad illud: Perfricare frontem,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

ſiue faciem, ſiue os: de ijs dictum, qui pudorem excutiunt.

Splendor ſummus non intuendus.

Solem ſi ſereno cœlo intuearis, nocet oculis, interdum excæcat: ſic ſi diuinitatis fulgorem tentes contemplari, oculos mentis amittes. Qui ſcrutatur maieſtatem (inquit Sapiens) opprimetur à gloria. Non cupiunt anguſtiæ mentis humanæ rem tam ſublimem atq; amplam. Non videbit me homo, & viuet, ait Deus. Adoranda ſunt hæc, non ſcrutanda.

Linguas ne præſcinde, ſed caue.

Non eſt libertas hominibus tollenda. Nam ſicut Auguſtus dixit: Decet in liberis ciuitatibus liberas eſſe linguas. Sed ſic viuendum, ne ſit, cur homines ſuam in te libertatem velint exercere.

Ora virtute obtura, non metu.

Eodem ſpectat: Non claudenda ſunt ora metu, operculo fragili & inualido: bene agendo efficies, ne quis male de te ſentiat, ac proinde nec loquatur.

Cogi-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Cogitatus liber.

Nemo prohibere poteſt quenquam cogitare.

Cogitatus quis coget? vis veritatis.

Hæc enim ſuſpiciones omnes tollet, & tanta eſt, ut ultro in mentes hominum ſe inſinuet: efficiatq́, ut nemini aliter libeat cogitare, ſæpè nec liceat. Ideo rectè agendum eſt: non aliter adſequemur, ut omnes de nobis rectè ſentiant.

Homo homini par.

Ne quis ſupra hominem ſe efferat, ne contemnat, ne deſpiciat, ne ſe præferat alteri, cùm ſimus omnes à DEO parente omnium æquo iure conditi, & in hanc vitam miſſi. Poteſt etiam ex Seneca ſic dici: DEO imperium, homini conſortium.

Suauiſſimus poſt laborem fructus. —— NB

Sic demum frui iuuat, cùm res labore quæſita eſt, ut moleſtia præterita uſu præſenti leuetur. Vulgare eſt: Parta labore iuuant.

Animo corpus fulciendum.

Non ſuccumbendum operibus honeſtis.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

ſtis. & deficientibus corporis viribus, animi cõnatus tantus ſit, ut labens ac decidens corpus ſuſtentet: ex Seneca, libro de Vita beata.

Nocens ſe iudice nunquam abſoluitur.

Semperenim accuſatur, & condemnatur à cõſcientia mentis ſuæ. Iuuenalis: Exẽplo quodcunq; malo committitur, ſi Diſplicet autori: prima hæc eſt ultio, quòd ſe, Iudice nemo nocens abſoluitur. De hac re Cicero in Piſonem, & pro Roſcio Amerino: & Seneca multis in locis. Apud Quintilianum eſt illud prouerbij: Conſcientia mille teſtes.

Ebrietas nec madida, nec ſicca.

Ebrietas madida eſt, quæ fit ex vino, aut ceruiſia: ſicca verò, quæ adfectu aliquo immodico, cùm is vim omnem mentis & iudicij cõſopiuit, ut ira, lætitia, metus, inſolentia, ex immodicis fortunæ ſucceſſibus arrogantia, voluptates, & omne delectamentorum genus, quam ebrietatem Græci vocant κοῶπον, quaſi inuinam. Vtraq; cauenda, utraq; hominem extra ſe pellit, & impotentem ſui reddit.

Poten-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Potentiorem te ne admittito.

Consuetudo viciorum, & qui à philosophis habitus dicitur, à Græcis ἕξις, violentissimus est tyrannus, quum animum occupauit. Ideo magnopere laborandum est, ne quis talis in nobis inualescat: non erimus nostri iuris illo admisso. Idem dicendum de multis perturbationibus, ut ira, ut auaricia: sed potissimùm ludi cupiditate, amore, & voluptate.

Precibus emptum, carum.

Vulgare dictum. Cicero: Emere malo, quam rogare. Item Apuleius in Florids: Magnum precium sunt preces: quippe illis additur verecundia. Sic igitur te compara, ut paucis egeas, quò pauca roges: & rogatus magnum te credito accepisse precium eius, quod rogaris, ne sis exoratu difficilis.

Quiesce nihil acturus.

Dictum Attilij, quod cicat Plinius Nouocomensis: Satius est ocioſum esse, quàm nihil agere. Nihil agere, est rem inutilem, aut non succeſſuram tractare: consultiùs est quiescere, quàm nihil agere.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

Ingenium inexercitatum, torpidum.

Cato ingenium hominis dicebat ferro esse simile, quod ex usu splendescit: at in ocio rubigine obducitur, & exeditur. Exercendum semper ingenium: ocia enim feraciſſimum viciorum seminarium: sed honesto aliquo & pulchro opere, velut eruditione & virtute: nam rebus flagicioſis aut turpibus exercere, hoc verò non exercere est, sed corrumpere, de quo est sequens symbolum.

Ingenium situ pereat, non sentibus.

Præstat ociosum degere, quàm malis exercitamentis occupari.

Nullus sine linea dies.

Ex vetere dicto, & more Apellis Coi pictoris, qui tanta fuit in arte sua diligentia, ut nullus præteriret dies, tam alijs rebus occupatus, in quo non ipse saltem lineam aliquam penicillo duxisset. Et erit olim maxima pars artis in lineis tenuiſſimè ducendis sua. Admonet, non debere diem ullum abire, in quo non aliquid dignum homine egerimus: opus videlicet ingenij, vel ad eruditionem, vel ad prudenti-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

dentiam, vel ad probitatem & pietatem ſpectans: quem dicunt fuiſſe Cenſorij Catonis morem. Iis verò, qui alijs artibus vitam quęrunt aliquid eſſe in ſua cuiq; arte quotidie exercendum.

Calumniæ morſui nullum remedium.

Nullum ferè eſt tantum malum, cui natura remedium non parit, ſaltem fuga: at qui calumnia & clàm mordet, & antè occidit, quàm ſentiatur.

Benenoli multi, conſiliarij pauci.

Ex Solomone: Multis bene & velis, & facias: arcana tua ne cuiuis committas, nec quemlibet conſule. Delige, quo poſſis in hanc rem tutò & cum fructu uti.

Iuſtitia gratuita.

Ex Cicerone, primo de legibus: Nihil eſt iniuſtius, quàm iuſtitię præmium quęrere. Et qui mercede eſt vir bonus, mercede etiam erit malus.

Miſericordia venalis, crudelis.

Crudele eſt eum, qui ſic affectus eſt, ut miſericordia indigeat, cogere aliquid pendere, quo ſubleuetur. Eſt enim acer-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

bus & immitis animus, quem non flectit hominis calamitas, sed suum commodum.

Bonorum rector, malorum victor.

Ex Seneca, epistola 85. In secundis rebus regendum est, in aduersis pugnandum: fortuna prospera gubernanda arte, consilio, prudentia, ingenio: irata retundenda magno robore, & inuicto animo superanda, & calcanda.

Quod inuenisse pigeat, ne quæras.

Satius est id ignorare: ut probrum domesticum, tristem sortem à diuinaculo: quæ si prædicatur, nihil aliud, quàm angit assiduò cor.

Tantum scis, quantum operaris.

Ferunt verbum hoc fuisse frequens diuo Francisco. Ita est. Verius scit vir bonus & rudis, quid sit virtus, quàm malus & doctus: & in rebus sacris Christi spiritus copiosissimè præbet se pijs. Quid prodest malo scientia? nec verè scit, tametsi argutè differat: nam in peccato semper inest cæcitas. An non melius nouit, quid sit pingere, qui imperitè de pictura disputans,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

tans, peritè pingit: quàm qui doctiſſimè diſputans, indoctiſſimè & lineas ducit, & colores inducit?

Perſona publica priuatam depone.

Cui magiſtratus, aut imperium, aut principatus mandatur, is ſciat iam non ſibi ſuas utilitates quærendas, ſed populi, cui præeſt: ſic optimè publicum officium adminiſtrabit, alioqui fiet tyrannus. Deberet pro curiarum foribus dictum aliquod in hanc ſententiam inſcribi, quo admonerentur magiſtratus & eorum conſultores: Huc ingrediens, perſonam priuatam relinque in limine, publicam ſume.

Paruo fames conſtat, magno faſtidium.

Naturæ paucis rebus ſatisfit, fames exiguo cibo placatur, & tollitur: ingentes menſæ faſtidium adferunt, & morbos.

Vnum eſt neceſſarium.

Verbum Domini & ſeruatoris noſtri Chriſti, ad augendam curam pietatis, & minuendam ſolicitudinem rerum perituarum. Procuratio & cibi, & potus, & rei familiaris, in qua Martha verſabatur,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

tur, utilis quidem homini ad tempus: at ſedere ad pedes domini, & verbum illius puris animis haurire, quod erat Magdalenæ munus, id demum neceſſarium, & quod nunquam auferetur. Quum omnia ſiue ingenij decora atq; ornamenta, ſiue corporis atq; externa commoda expenderis, intelliges unum eſſe homini neceſſarium.

Mente Deo defixus.

Hoc ſymbolum tam fauſto omine ponetur ultimum, quam illud primum: Scopus vitæ Chriſtus. Ipſe eſt initium, ipſe finis, ab ipſo proficiſcuntur omnia, in ipſum tendunt. Huic oportet nos adfigamus, ſi volumus beati eſſe, non alio clauo, quàm mente ipſa. Poſſunt alia permulta ſymbola deduci ex Platone, Cicerone, Seneca, Horatio: ſed præcipuè ſacris literis, fonte ut copioſiſſimo, ita liquidiſſimo ac puriſſimo: & ſcriptoribus noſtræ religionis. adſunt prouerbia tot, & metaphorę, & allegoriæ, fabulæ quoq; & hiſtorię, quæ ſuppeditare magnum numerum poſſunt: & noſtra hæc mutari, atq; in alias verti formulas licebit, & ex ſcho-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

scholiolis alia desumi. Quocirca nec illa attigi, quæ sunt omnibus in ore: Nosce teipsum: Ne quid nimis: Sponde, iactura præstò est: quæ dicuntur tria Apollinis oracula. &, Dimidium plus toto, quod Hesiodi: tum, Sustine & abstine; quod Epicteti. Hæc quæ posui, sufficient sive ad sententiarum copiam, quæ omnes penè his sunt conclusæ, sive ad rationem ostendendam: quemadmodum alia possunt innumera excogitari.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

HAFNIÆ
IMPRESSVM TYPIS
Iohannis Stockelman.

Impensis Iohan. Alborg.

ANNO
M. D. XCIX.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)

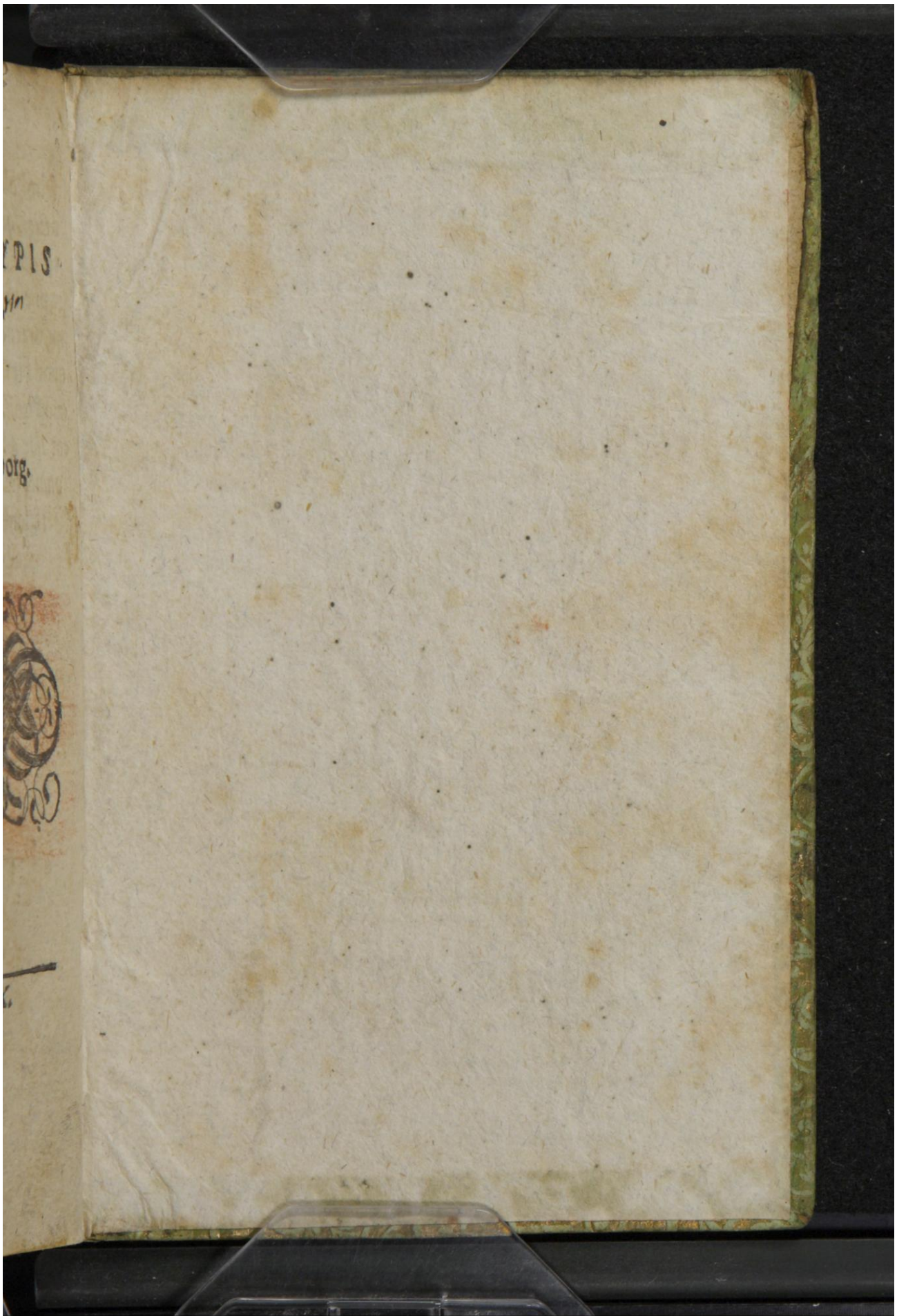

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 2730 8° (LN 1664)